

Jpe.II.60.036/2024/23. számú határozat

A Kúria

Jogegységi Panasz Tanácsának

j o g e g y s é g i h a t á l y ú h a t á r o z a t a

Az ügy száma: Jpe.II.60.036/2024/23.

A felperesek:

- az I. rendű felperes neve (az I. rendű felperes címe)
- a II. rendű felperes neve (a II. rendű felperes címe)
- a III. rendű felperes neve (a III. rendű felperes címe)
- a IV. rendű felperes neve (a IV. rendű felperes címe)
- az V. rendű felperes neve (az V. rendű felperes címe)
- a VI. rendű felperes neve (a VI. rendű felperes címe)
- a VII. rendű felperes neve (a VII. rendű felperes címe)
- a VIII. rendű felperes neve (a VIII. rendű felperes címe)

A felperesek képviselője: Provaris Varga & Partners Ügyvédi Társulás – Dr. Varga István Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. Varga István, a felperesek képviselőjének címe)

Az alperesek:

- az I. rendű alperes neve (az I. rendű alperes címe)
- a II. rendű alperes neve (a II. rendű alperes címe)
- a III. rendű alperes neve (a III. rendű alperes címe)
- a IV. rendű alperes neve (a IV. rendű alperes címe)
- az V. rendű alperes neve (az V. rendű alperes címe)
- a VI. rendű alperes neve (a VI. rendű alperes címe)
- a VII. rendű alperes neve (a VII. rendű alperes címe)
- a VIII. rendű alperes neve (a VIII. rendű alperes címe)
- a IX. rendű alperes neve (a IX. rendű alperes címe)
- a X. rendű alperes neve (a X. rendű alperes címe)
- a XI. rendű alperes neve (a XI. rendű alperes címe)
- a XII. rendű alperes neve (a XII. rendű alperes címe)

a XIII. rendű alperes neve (a XIII. rendű alperes címe)

a XIV. rendű alperes neve (a XIV. rendű alperes címe)

a XV. rendű alperes neve (a XV. rendű alperes címe)

Az alperesek képviselői:

Jádi Németh Ügyvédi Iroda I-III. rendű (eljáró ügyvéd: dr. Jádi Németh Andrea, az I-III. rendű alperesek képviselőjének címe)

Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda IV-VII. rendű (eljáró ügyvéd: dr. Kovács Orsolya, a IV-VII. rendű alperesek képviselőjének címe)

Hetényi Ügyvédi Iroda VIII. rendű (eljáró ügyvéd: dr. Hetényi Kinga, a VIII. rendű alperes képviselőjének címe)

Gárdos, Füredi, Mosonyi, Tomori Ügyvédi Iroda IX-XII. rendű (eljáró ügyvéd: dr. Gárdos Péter, a IX-XII. rendű alperesek képviselőjének címe)

SzecsKay Ügyvédi Iroda XIII-XV. rendű (eljáró ügyvéd: dr. Boronkay Miklós, a XIII-XV. rendű alperesek képviselőjének címe)

A per tárgya: ersenyjogi jogsértéssel okozott kár megtérítése

A jogegységi panaszt benyújtó fél: a VIII-XV. rendű alperesek

A jogegységi panasszal támadott határozat száma: Gfv.30.210/2023/17. számú végzés

Rendelkező rész

A Kúria megállapítja, hogy a jogegységi panasszal támadott Gfv.30.210/2023/17. számú, a jogerős részítéletet részben hatályon kívül helyező, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító végzése az igényérvényesítés akadálya és ezzel összefüggésben az elévülés nyugvása megítélésében eltér a Gfv.30.033/2022/37. és Gfv.30.084/2022/31. számú, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozattól.

Az eltérés nem volt indokolt.

Az indokolatlan eltérésre figyelemmel a jogegységi panasszal támadott végzést hatályon kívül helyezi, és a Kúriát új felülvizsgálati eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A Kúria a bíróságokra nézve kötelező jogértelmezésként megállapítja, hogy – a 2014/104/EU irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróságokat terhelő kötelezettségre figyelemmel, miszerint a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként kell értelmezniük, hogy a nemzeti jogot azonnal összeegyeztethetővé tegyék az irányelv rendelkezéseivel – a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 326. § (2) bekezdését a versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített *follow-on* típusú kártérítési keresetek esetén úgy kell értelmezni, hogy az elévülés az igényérvényesítés akadálya miatt mindaddig nyugszik, amíg a károsult a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről nem szerez tudomást. Az igényérvényesítésnek ez az akadálya a jogsértést megállapító határozatnak (de legalább a határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése időpontjáig fennáll. Ettől az időponttól számított egy éven belül a versenyjogi jogsértésen alapuló követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra.

A Kúria Gfv.30.210/2023/17. számú végzésének ezzel ellentétes jogértelmezése és bármely más hasonló tartalmú határozata a továbbiakban kötelező erejűként nem hivatkozható.

Megállapítja, hogy a Jogegységi Panasz Tanács eljárásában a VIII-XV. rendű alpereseknek együttesen 304.800 (háromszáznégyezer-nyolcszáz) forint költsége merült fel.

A jogegységi panasz elbírálásával összefüggésben felmerült illetéket az állam viseli.

A Kúria elrendeli a határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

A határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A jogegységi panasz alapjául szolgáló tényállás

1.

[1] A felperesek – az áru fuvarozás területén gazdasági tevékenységet végző gazdasági társaságok, illetve egyéni vállalkozók – 1997. január 17. napjától 2011. január 18. napjáig 6 és 16 tonna közötti együttes össztömegű, az alperesek valamelyike által gyártott tehergépjárműveket szereztek be. A közúti áru fuvarozással foglalkozó III. rendű felperes a 2005-2007. közötti években összesen nyolc Típus1 típusú, a VII. rendű felperes pedig 2010-ben egy Típus2 típusú, 6 tonnát meghaladó tömegű tehergépjármű tulajdonjogának megszerzésére irányuló – részben adásvételi, részben lízing – szerződést kötött a perben nem álló gazdasági társaságokkal.

[2] A felperesek beszerzéseit követően az Európai Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) 2016. július 19-én elfogadta az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 101. cikke és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT megállapodás) 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásában (AT.39824 – „tehergépjárművek” ügy) hozott C(2016) 4673 final határozatot (a továbbiakban: Határozat), amelyben megállapította, hogy az alperesek az Európai Gazdasági Térség (a továbbiakban: EGT) területén az 1997. január 17. és 2011. január 18. közötti időszakban a közepes tömegű és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó árazás és bruttó árak emelése, összehangolt magatartásból, valamint a közepes és nehéz tehergépjárművekre vonatkozó EURO 3 – EURO 6 szabványok által előírt szennyezőanyag-kibocsátást szabályozó technológia bevezetésével járó költségek időzítése és áthárítása tekintetében tanúsított összehangolt magatartás révén megsértették az EUMSZ 101. cikkét és az EGT-megállapodás 53. cikkét. A Bizottság a Határozatáról 2016. július 19-én a honlapján közzétett egy angol nyelvű sajtóközleményt (a továbbiakban: Sajtóközlemény), amelyben – egyebek mellett – tájékoztatást adott (a XIII. rendű alperes kivételével) a kartellben részt vett cégcsoportokról, arról, hogy a jogsértés a közepes tömegű és a nehéz tehergépjárművek piacára vonatkozott, 1997-től 2011-ig tartott és az egész EGT-re kiterjedt, továbbá arról is, hogy minden személy vagy cég, akit (amelyet) a versenyellenes magatartás érintett, a tagállami bíróságok előtt kártérítési pert indíthat.

A Bizottság tehergépjárműgyártók által megvalósított versenyjogsértést megállapító Határozatának felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

angol nyelvű [és (nem hiteles) magyar nyelvű] összefoglalóját 2017. április 6-án tette közzé az Európai Unió Hivatalos Lapjában (HL 2017. C 108., 6. o.).

[3] A felperesek 2018. április 6-án előterjesztett keresetlevelükben egyetemlegesen kötelezni kérték az alpereseket különböző kártérítési összegek és ezek kamatai megfizetésére. A panasszal támadott felülvizsgálati ügyben előterjesztett felülvizsgálati kérelem körében a III. rendű és VII. rendű felperesek azt kérték, hogy a bíróság egyetemlegesen kötelezze az alpereseket a III. rendű felperes javára 3.050.000 forint és 29.721,4 euró, és a VII. rendű felperes javára 21.523,9 euró és azok késedelmi kamatának megfizetésére. Keresetüket a Bizottság Határozatában megállapított jogsértésre, a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 88/A. §-ának (1) bekezdésére, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdésére, 344. § (1) bekezdésére, 355. § (1) és (2) bekezdéseire és a 360. § (1) és (2) bekezdéseire alapították. A keresetlevelben a III. rendű felperes által beszerzett forgalmi rendszám¹ és forgalmi rendszám² forgalmi rendszámú tehergépjárművek beszerzése ellenértékének megfizetésével keletkezett kár megtérítését a VII. rendű felperes érvényesítette.

[4] Az elévüléssel összefüggésben kifejtették, hogy a magasabb áron történő megvásárlással a kár bekövetkezett, illetve amikor a kartell miatt magasabb lízingdíjat fizettek meg, igényüket menthető okból nem tudták érvényesíteni a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján. Ezért az igényérvényesítés akadálya elhárulásának legkorábbi időpontjaként a Bizottsági Határozat és annak többnyelvű rövidített összefoglalójának közzétételi időpontját, azaz 2017. április 6. napját jelölték meg mint az elévülés nyugvása megszűnésének időpontját. Ekkor magyar nyelven hivatalos forrásból értesülhettek a Bizottság Határozatáról, megtudták mely entitásokkal szemben állapítottak meg jogsértést, és mely időszakban vettek azok részt a kartellben. A 2017. április 6. napi közzétételi időpontot megjelöli a Bizottság honlapja, a többnyelvű, rövidített összefoglaló pedig szintén ezen a napon jelent meg az Európai Unió hivatalos lapjában.

[5] A felperesek az elsőfokú bíróság joghatósággal, illetékességgel, meghatalmazással és állítási szükséghelyzettel összefüggő hiánypótlási felhívásának teljesítésével egyidejűleg a bírósághoz 2018. június 15-én érkezett beadványukban a keresetet annyiban pontosították, hogy a III. rendű felperes által igényelt összeget 12.523,9 euróval felemelték, míg a VII. rendű felperes által igényelt összeget ugyanennyivel leszállították, és az ezen összeggel érintett forgalmi rendszám¹ és forgalmi rendszám² forgalmi rendszámú tehergépjárműveket a keresetlevélből eltérően a III. rendű felperes által megszerzettként tüntették fel. Az alperesek ellenkérelmükben – elsődlegesen elévülés miatt – a kereset elutasítását kérték. Megítélésük szerint legkésőbb 2016. július 19-én, a Bizottság Sajtóközleményével a jogsértés ténye, a károkozók személye, a kárösszeg, a Határozat és a jogsértő magatartás részletei ismertté váltak a károsultak számára. Az elévülés körében kérték figyelembe venni azt is, hogy a III. rendű felperes két tehergépjármű esetében csak 2018. június 15-én érvényesítette igényét.

2.

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb [6] Az elsőfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2021. május 7-én hozott 10.G.20.070/2018/156. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperesek egyetemleges felelőssége teljes felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

egészeben fennáll mindazért a kárért, amely az alperesek – a Bizottságnak az EUMSZ 101. cikke és az EGT-megállapodás 53. cikke szerinti kartelleljárással kapcsolatban az AT.39824 tehergépjármű ügyben 2016. július 19-én hozott határozatában megállapított – versenyjogi jogsértésével összefüggésben, az általuk gyártott tehergépjárművek felperesek részére történt értékesítése során, a jogsértő ellenérték meghatározásával a felpereseket érte.

[7] Az elsőfokú közbenső ítélet indokolásában a bíróság – a panasszal nem érintett jogkérdések mellett – megállapította, hogy a felperesek követelése nem évült el. E körben összevetette a régi Ptk. 326. § (2) bekezdését a tagállamok és az Európai Unió versenyjogi rendelkezéseinek megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre irányadó egyes szabályokról szóló, 2014. november 26-i 2014/104/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (a továbbiakban: kártérítési irányelv). Ennek eredményeként megállapította, hogy a magyar jog szerint a kártérítési igény elévülése objektív tény, a károsodás bekövetkeztekor veszi kezdetét, a későbbi tudomásszerzés (a károsodás időleges nem észlelése) nem érinti az elévülés kezdetét. A régi Ptk. az esedékességtől eltérő elévüléskezdő időpontot, megszakadási okot és a nyugvás vagy annak megszűnése kapcsán speciális szabályozást nem tartalmaz versenyjogi ügyekre. Az elévülési idő a károsodás (szerződéskötés vagy teljesítés) bekövetkeztekor a károsultak tudomásszerzésétől függetlenül kezdetét veszi. Nem tartalmaz olyan szabályt sem, amely a versenyhatóság intézkedésére tekintettel előírná vagy lehetővé tenné az elévülési határidő nyugvását, illetve a nyugvási időszak hosszát. Ezzel szemben az igényérvényesítés akadály esetén az akadály fennállása időtartamától függetlenül az akadály megszűnésétől biztosított fix (rövid) egyéves határidőn belül a követelés érvényesíthető marad.

[8] A szerződésen kívüli kötelmi viszonyokra alkalmazandó jogról szóló, 2007. július 11-i 864/2007/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet („Róma II.”) 16. cikke szerint az eljáró bíróságnak a saját államának imperatív szabályait alkalmaznia kell. A kártérítési irányelv átültetése – amelyet a 2016. december 15-i kihirdetést követő napon hatályba lépett 2016. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Módtv3.) végzett el – a kártérítési irányelv elévülési időre vonatkozó, a károsultakra nézve kedvezőbb igényérvényesítési szabályait az igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréssel és a hatékony bírói jogvédelemmel összefüggésben kötelező erővel értelmező EUB gyakorlathoz (C-208/90, C-424/99, C-453/99, C-50/00, C-327/00, C-445/06, C-349/07 40, C-63/08, C-406/08, C-439/08, C-279/09, C-557/12, C-169/14, C-637/17) képest nem volt megfelelő. Kifejtette továbbá, hogy megjelent az EUB gyakorlatában az értelmezési kötelezettségi doktrína (közvetett hatály), amely értelmében a nemzeti jog és különösen valamelyik irányelv végrehajtására bevezetett nemzeti törvényi rendelkezések alkalmazásakor a nemzeti bíróságnak saját nemzeti jogát a kártérítési irányelv szövegének és céljának fényében kell értelmeznie (C-14/83, C-106/89, C-112/04 108, C-106/89 8, C-397/01 115.) független attól, hogy a kártérítési irányelvet megfelelően átültették-e (C-112/04). Szintén kifejtette, hogy az EUB gyakorlata értelmében a nemzeti bíróságok a kártérítési irányelv hatálybalépésének napjától kezdve kötelesek tartózkodni a belső jog olyan értelmezésétől, amely a kártérítési irányelv átültetésére előírt határidő leteltét követően jelentősen veszélyeztetheti az irányelv által elérni kívánt eredmény megvalósítását, aminek korlátját csak a *contra legem* jogalkalmazás képezi (C-212/04, C-106/89, C-103/03, C-129/94, C-421/92, C-168/93 42).

[9] Márpedig a kártérítési irányelv értelmében a tagállamok a kártérítési keresetek indításával kapcsolatos elévülési időre vonatkozó szabályokat – köztük azokat, amelyek az elévülési idő kezdő időpontját, időtartamát állapítják meg, és azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén az elévülés idő megszakad vagy nyugszik – úgy kell meghatározniuk, hogy az elévülési idő nem kezdődhet meg azelőtt, hogy a versenyjogi jogsértés megszűnt volna és a felperesnek tudomása lenne vagy észszerűen elvárható módon tudnia kellene a szóban forgó magatartásról, és annak tényéről, hogy az versenyjogi jogsértésnek minősül; arról a tényről, hogy a versenyjogi jogsértés számára kárt okozott; valamint a jogsértő kilétéről. A tagállamoknak biztosítaniuk kell továbbá, hogy a kártérítési kereset megindítására vonatkozó elévülési idő legalább öt év legyen, és azt is, hogy az elévülési idő nyugodjon, illetve a nemzeti jogtól függően megszakadjon, ha valamely versenyhatóság intézkedést fogad el a kártérítési kereset alapjául szolgáló versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos vizsgálat vagy eljárás tekintetében. A nyugvás legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érhet véget.

[10] Az elsőfokú közbenső ítélet indokolása szerint mindennek azért van jelentősége, mert a perben az elévülés körében a jogvita lényege abban összegezhető, hogy a Határozat kivonatos összefoglalójának a Bizottság honlapján történő angol nyelvű megjelentetésével vagy a Határozat nem bizalmas – indokolt – változatának elkészülte után a többnyelvű összefoglaló Hivatalos Lapban történő kihirdetésével és a Határozat hozzáférhetővé tételével szűnik-e meg a nyugvás. Ettől függ ugyanis, hogy a felperesek a keresetlevelet 2018. április 6-án időben terjesztették-e elő. A bíróság álláspontja szerint a nem megfelelő átültetés esetén általában az uniós rendelkezés elveinek legjobban megfelelő hazai normát kell alkalmazni. A perbeli esetben legalább a közvetett hatály alkalmazása nem lehet kétséges, különösen úgy, hogy csak a türelmi időt szükséges értelmezni, amely a belső elévülési szabályok rugalmas – a kártérítési irányelv szövegének és céljának fényében megvalósított – értelmezésével elfogadható. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az akadály megszűnésétől számított egy éven belül a követelés akkor is érvényesíthető, ha az elévülési idő már eltelt. Miután 2016. július 19-től (a Határozat kivonatos összefoglalójának Bizottság honlapján történő angol nyelvű megjelentetésétől) számított 1+1, azaz két éven belüli a keresetlevél előterjesztése, az elévülés nem következett be.

[11] A nyugvás megszűnésétől számított egyéves határidő megszorító értelmezése mellett a felperesek egyéni jogvédelme elégtelen lenne, az igazságszolgáltatáshoz való tényleges hozzáférési joguk sérülne, és nem volna biztosított számukra a hatékony bírói jogvédelem. A kártérítési irányelv közvetett hatálya alapján, egy részletszabályának (a türelmi időre vonatkozó eljárási szabályának) célja és indoka figyelembevételével történő értelmezéssel szintén a nyugvási szabályok kiszélesítéséhez lehet eljutni. Mindezek a nemzeti szabály félretétele nélkül, pusztán értelmezéssel vagy mérlegeléssel megtehetőek úgy, hogy a nemzeti szabály *contra legem* vagy erőltetett értelmezésére nem vezet, a horizontális jogviszonyban az ellenérdekű jogalanyokra kötelezettséget nem teremt. A III. és VII. rendű felperesek megváltoztatott keresete is a bíróság által megállapított határidőn belüli, tehát az elévülés ezen okból sem áll fenn. Emellett a petitumok és a bizonyítékok közötti következetlenséget maguk a felperesek szüntették meg a hiánypótlás

teljesítésével, aminek viszont a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 115. § (4) bekezdése szerint a beadásra visszaható hatálya van.

3.

[12] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Gf.III.30.149/2022/21. számon 2023. február 16-án részítéletet hozott, amelyben az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét részben megváltoztatta, és a III. rendű felperesnek a forgalmi rendszám1 és forgalmi rendszám2 forgalmi rendszámú Típus1 gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos keresetét a II-XV. rendű alpereseket érintően elutasította. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét – az I. rendű alperesre vonatkozó rendelkezés kivételével, amely tekintetében az eljárás félbeszakadt – hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Határozata indokolásában megállapította, hogy a felperesek kárigényének megítélésére a magyar jog irányadó. A Tpv. 2017. január 15-től hatályos, a versenyjogi jogsértéssel okozott kárért való felelősséget kimondó 88/D. § (1) bekezdése a Tpv. 95/E. § (4) bekezdése alapján kizárólag a hatálybalépését követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni. A kártérítési irányelv 22. cikk (1) bekezdése szerint ugyanis a tagállamoknak biztosítaniuk kellett, hogy a kártérítési irányelv 21. cikke értelmében az ezen irányelv anyagi jogi rendelkezéseinek való megfelelés céljából elfogadott nemzeti intézkedések ne legyenek visszamenőleges hatállyal alkalmazhatók. Az EUB a C-267/20 (Volvo) ítéletben pedig megállapította, hogy a kártérítési irányelvnek az elévülésre vonatkozó rendelkezései anyagi jogi jellegűek, amely következtében az azzal összefüggő nemzeti jogszabály sem alkalmazható visszamenőlegesesen. A kártérítési irányelv elévülési szabályainak az időbeli alkalmazhatóságot illető megfelelő átültetése miatt a közvetett hatály elve nem érvényesül. A 2017. január 15-ig hatályos Tpv. elévülésre vonatkozó szabályt nem tartalmazott, ezért azt kizárólag a régi Ptk. rendelkezései alapján kellett vizsgálni.

[13] A felperesek mindazokról az elengedhetetlen információkról, amelyek lehetővé tették számukra a kártérítési per megindítását, csak a Bizottság Határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételkor, vagyis 2017. április 6-án szereztek tudomást. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében meghatározott egyéves határidő jogvesztő, anyagi jogi jellegű határidő, azon a napon jár le, amely elnevezésénél vagy számánál fogva megfelel a kezdőnapnak. Ennek megfelelően a felperesek keresetlevele a 2017. április 6-tól számított egyéves határidő utolsó napján nem vitatottan beérkezett a bírósághoz. A III. és VII. rendű felperesek erre irányuló, a bíróság által elrendelt hiánypótlás nélkül 2018. június 15-én változtatták meg a keresetüket akként, hogy a két tehergépjármű utáni kártérítés iránti igényt a III. rendű felperes érvényesítette, ezért nem lehet úgy tekinteni, hogy a III. rendű felperes ezen tehergépjárművek esetében a keresetlevélben már érvényesítette igényét.

4.

[14] A jogerős részítélet ellen a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős részítéletnek a II. rendű felperes forgalmi rendszám1 és forgalmi rendszám2 forgalmi rendszámú tehergépjárművekkel kapcsolatos keresetét elutasító

rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és ebben a körben az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását; másodlagosan a jogerős részítélet fenti rendelkezésének hatályon kívül helyezését, és az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását; harmadlagosan a jogerős részítélet ugyanezen rendelkezésének a IV-VIII. rendű és a XIII-XV. rendű alperesek tekintetében történő hatályon kívül helyezését, és vonatkozásukban az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását; negyedlegesen ugyanezen alperesek tekintetében az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték. A felülvizsgálati kérelmükkel egyidejűleg a felülvizsgálat engedélyezésére irányuló kérelmet is előterjesztettek. Hivatkoztak arra, hogy a keresetlevél pontatlanságai hiánypótlás keretében orvosolhatóak voltak és azokat orvosolták is, vagyis a keresetváltogatásra hiánypótlásként került sor. Az igényérvényesítés határidejét egyébként is megtartották, mivel az EUB a C-267/20 (Volvo) ítélete egyértelműen igazolja az elsőfokú közbenső ítéletben foglalt 1+1 éves elévülési időre vonatkozó számítási mód megalapozottságát. Erre figyelemmel a III. rendű felperes a nevezett két tehergépjárművel kapcsolatos igénye még abban az esetben sem lenne elévültnek tekinthető, ha az okok tekintetében valóban csak 2018. június 14-én érvényesítette volna az igényét.

[15] A II-XV. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérték. Valamennyien vitatták, hogy fennállnának a felülvizsgálati eljárásban a közbenső ítélet hozatalának a feltételei. A II. és III. rendű alperesek azt is hangsúlyozták, hogy nem egy korábban már előterjesztett kereseti kérelem kiegészítéséről, illetve a kereset összegének felemeléséről van szó, hanem arról, hogy a III. rendű felperes a nevezett két tehergépjármű beszerzésével összefüggő követelését először a keresetváltogatásban érvényesítette. A IV-VII. rendű alperesek kiemelték, a per érdemére tartozó kérdés, hogy van-e a VII. rendű felperesnek keresetösszegi joga a nem őt illető követelés érvényesítésére, illetve hogy a III. rendű felperesnek egy új, az eredeti keresetétől független, azaz tárgyi keresethalmazatot képező kérelme is van. Ebből az is következik, hogy a III. rendű felperes nem csupán a keresete összegét pontosította. A VIII. rendű alperes a fentiekén túl azt is hangsúlyozta, hogy jelen ügyben a különböző felperesek különálló, de egymáshoz hasonló ténybeli és jogi alapon előterjesztett követeléseinek az érvényesítésére került sor pertársaság keretében, amelyben a III. rendű és a VII. rendű felperes kereseti követelése nem cserélhetők fel egymással.

[16] A IV-VII. rendű alperesek továbbá az elévülés nyugvásával összefüggésben a Kúria precedenshatározataira hivatkoztak, amelyek szerint nyugvás a jogsértést megállapító Bizottsági Határozat hivatalos lapban való megjelenésének időpontjáig állt fenn. Állították továbbá, hogy az EUB a C-267/20 (Volvo) ítélete 79. pontjában meghatározott feltételek közül jelen ügyben nem teljesült az, hogy az elévülési idő nem telt el a kártérítési irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártá előtt. A károsodásra a beszerzések időpontjában, azaz 2006-ban és 2007-ben került sor, amely alapján az ötéves elévülési idő 2011-ben és 2012-ben letelt. A VIII. rendű alperes részletesen elemezte a spanyol és magyar nemzeti szabályozás különbségeit, valamint hangsúlyozta, hogy a Tpv. 95/E. § (4) bekezdése a kártérítési irányelvet megfelelően ültette át, mert az nem jelent visszamenőleges jogalkalmazást a kártérítési irányelv 22. cikkének megfelelően. Mindéből következik, hogy az EUB ítélete a jelen ügyre álláspontra szerint sem alkalmazható. A Tpv. 95/E. § (4) bekezdésének figyelmen kívül hagyása az Alaptörvénybe ütközne

az Alkotmánybíróság 11/2020. (VI. 3.) AB határozatának 59. pontjából következően. Végül előadta, közbenső ítélet hozatalának azért sincs helye, mert a felperesek e körben pusztán a fellebbezési ellenkérelmükben írtakra utaltak vissza. A IX-XII. rendű alperesek kitértek arra is, hogy a felülvizsgálati kérelemben felhívott kúriai precedenshatározat nem összevethető a jogerős részítélettel. Egyetértettek továbbá a többi alperessel abban, hogy a kártérítési irányelv rendelkezései jelen perben nem alkalmazhatók, és az EUB ítéletében kifejtett jogértelmezés alkalmazása *contra legem* lenne.

[17] A XIII-XV. rendű alperesek valamennyi kérdésben egyetértve a korábbi felülvizsgálati ellenkérelmekben foglaltakkal azt hangsúlyozták, hogy a felperesek tévesen értelmezik az elévülési kifogás fogalmát, amikor arra hivatkoznak, hogy a keresetindítás napja csak azon alperesekkel szemben vizsgálható, akik arra kifejezetten hivatkoztak. Hangsúlyozták emellett, hogy a Kúria két precedenshatározatában (Gfv.30.033/2022/37., Gfv.30.084/2022/31.) is állást foglalt abban a kérdésben, hogy az igényérvényesítési akadály a Határozat közzétételének napjától (2016. április 6.) megszűnt, ezért a Kúria jelen ügyben csak jogegységi eljárás kezdeményezésével térhetne el ettől a megállapításától. Azért sem lehetséges a felülvizsgálati kérelemben írtaknak megfelelően a nyugvás tekintetében az 1+1 év figyelembevétel, mert a jelen perbelivel megegyező tényállás alapján már indultak kártérítési perek korábban is, és álláspontjuk szerint fogalmilag kizárt olyan időpontban nyugvás megállapítása, amikor lehetséges és meg is történik a keresetindítás.

A Kúria jogegységi panasszal támadott határozata

[18] A Kúria ítélkező tanácsa a jogegységi panasszal támadott felülvizsgálati végzésével a jogerős részítélet felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezését – az elsőfokú közbenső ítélet azon rendelkezésére is kiterjedően, amelyben megállapította a III. rendű felperes forgalmi rendszám1 és forgalmi rendszám2 forgalmi rendszámú Típus1 gyártmányú tehergépjárművekkel kapcsolatos, összesen 12.523,9 euró és késedelmi kamata megfizetésére irányuló kártérítési igénye tekintetében a II-XV. rendű alperesek egyetemleges felelősségét – hatályon kívül helyezte, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[19] A Kúria a felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelemben felvetett jogkérdés különleges súlyára, illetve társadalmi jelentőségére tekintettel, amint a perbelihez hasonló ügyekben (Gfv.30.033/2022, Gfv.30.084/2022.) is tette, engedélyezte a felülvizsgálatot. A jogegységi panasszal érintett jogkérdések tekintetében megállapította, hogy azonos tárgyban a jogerős határozat meghozatalát követően az EUB előzetes döntéshozatali eljárás keretében újabb ítéletet hozott C-605/21 számon (Heureka), amelyre a felperesek a felülvizsgálati kérelmük további alátámasztásaként a felülvizsgálati tárgyaláson maguk is hivatkoztak.

[20] A Kúria abból indult ki, hogy az EUMSZ 267. cikke, valamint az EUB állandó ítélkezési gyakorlata szerint uniós jogforrások – így a kártérítési irányelv – értelmezésére (a jelen ügyben nem releváns kivételektől eltekintve) az EUB rendelkezik hatáskörrel, ezért a C-267/20 (Volvo) és a C-605/21 (Heureka) ítéleteket a felülvizsgálati eljárásban figyelembe kellett vennie a döntése meghozatalánál, mivel azon értelmezés, amelyet az EUB az EUMSZ 267. cikk alapján ráruházott hatáskör alapján valamely uniós jogszabályra vonatkozóan kifejt, megmagyarázza és pontosítja e szabály jelentését és terjedelmét, ahogyan azt a hatálybalépésének időpontjától értelmezni és

alkalmazni kell, illetőleg értelmezni és alkalmazni kellett volna. Ebből következően az így értelmezett szabályt a bíróságok alkalmazhatják, és azt alkalmazniuk kell az értelmezés iránti kérelemről határozó ítélet előtt keletkezett és létrejött jogviszonyokra is [2013. március 21-i C-92/11 (RWE Vertrieb) ítélet 58. pont].

[21] A hivatkozott ítéletekben az EUB többek között a kártérítési irányelv 10. és 22. cikkét, valamint a tényleges érvényesülés elvét értelmezte. Az elévülésre vonatkozó szabályok szempontjából eszerint négy időállapot különböztethető meg: 1. a kártérítési irányelv meghozatala (hatályba lépése) előtti időszak; 2. a kártérítési irányelv átültetésére előírt határidő lejártáig terjedő időszak; 3. késedelmes vagy helytelen átültetés esetén a kártérítési irányelv nemzeti jogba való (megfelelő) átültetéséig terjedő időszak; 4. a kártérítési irányelv nemzeti jogba történő átültetésének hatálybalépését követő időszak. Az első időállapotban az elévülésre (kizárólag) a nemzeti jog általános rendelkezései, míg a negyedikben értelemszerűen az irányelvnek megfelelően átültetett nemzeti jog szerinti *lex specialis* szabályok alkalmazandók. Nem kétséges tehát, hogy a Tpv. 95/E. § (4) bekezdésének megfelelően a Tpv. 88/T. §-át a 2017. január 15. napját követően tanúsított versenyjogi jogsértéssel okozott károkozó magatartás esetén kell alkalmazni. A második időállapot alatt az elévülés kezdő időpontja, valamint a nyugvás és megszakadás tekintetében változatlanul a nemzeti jog általános rendelkezései érvényesülnek, azonban a tagállami bíróságoknak már ekkor is tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét. Ez utóbbi ugyanis megköveteli, hogy a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. A tagállami rendelkezéseket hozzá kell igazítani a versenyjog sajátosságaihoz, valamint a versenyjogi szabályoknak az érintett személyek általi alkalmazásával elérni kívánt célokhoz, annak érdekében, hogy ne hiúsítsák meg az EUMSZ 101. (és az EUMSZ 102.) cikk teljes körű érvényesülését, amely közvetlen hatásokat vált ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük [C-605/21 (Heureka) ítélet 51-53. pontok].

[22] A III. rendű felperes 2018. június 15-én előterjesztett kártérítési igénye szempontjából a fenti megkülönböztetés alapján a harmadik időállapotnak van jelentősége. Az EUB ítéletei szerint a kártérítési irányelv rendelkezéseinek késedelmes átültetése esetén az átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot a kártérítési irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot, a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye a kártérítési irányelv rendelkezéseivel, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot *contra legem* értelmezné [C-605/21 (Heureka) ítélet 48. és 93. pontok, C-267/20 (Volvo) ítélet 77. pont]. A magyar jogalkotó a Módtv3.-mal – határidőben – iktatta be a kártérítési irányelvnek való megfelelést szolgáló új Tpv. rendelkezéseket, de ez – az EUB utóbb ismertté vált kötelező értelmezése alapján, szemben a jogerős ítélet közvetett hatályt kizáró megállapításával – nem megfelelően történt, mert a Tpv. 88/T. §-ának rendelkezéseit csak a jövőben elkövetett jogsértésekre rendelte alkalmazni. A C-267/20 (Volvo) ítélet tagállami bíróságokra kötelező rendelkező részében a kártérítési irányelv 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikk az ezen irányelv 22. cikk (1) bekezdése szerinti anyagi jogi rendelkezésnek minősül, és e cikk időbeli hatálya alá tartozik az olyan kártérítési kereset, amely az

irányelv hatálybalépése előtt befejeződött versenyjogi jogsértésre vonatkozik, amennyiben a korábbi szabályok alapján az e keresetre alkalmazandó elévülési idő nem telt el a kártérítési irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejárta előtt. Az EUB a fenti feltételek teljesülése esetén az elévülési szabályok alkalmazását nem tekinti visszamenőleges hatályúnak.

[23] Ennek megfelelően a perbeli esetben a versenyjogsértés a kártérítési irányelv hatálybalépése előtt, 2011. január 18-án befejeződött, a III. rendű felperes a két tehergépjárműre vonatkozó kereseti kérelmét a Módtv3. hatálybelépését (2017. január 15.) követően nyújtotta be, és a III. rendű felperes ezen igénye a régi Ptk. 326. § (1) és (2) bekezdése alapján – figyelemmel arra, hogy annak elévülése a Bizottság jogsértést megállapító Határozatának (a határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig, 2017. április 6-ig (mindenképpen) nyugodott (Gfv.30.033/2022/37., Gfv.30.084/2022/31.) – nem évülhetett el a kártérítési irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejárta, 2016. december 27. előtt. Ekkor, vagyis 2017. április 6-án szerezhettek csak tudomást az alperesek nem közvetlen szerződő partnerei (a felperesek) minden, az igényérvényesítéséhez szükséges információról (Gfv.30.033/2022/37., Gfv.30.084/2022/31.).

[24] A Kúria tanácsának támadott végzése szerint abban a kérdésben a perben nem volt vita, hogy a kártérítési irányelv 10. cikk (4) bekezdését akként kell értelmezni, hogy aszerint a nyugvás a jogsértést megállapító jogerős határozat jogerőre emelkedésétől számított egy évvel ér véget, és ezt követően a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján a károsultnak a nyugvás megszűnésétől kezdve még további egy év áll a rendelkezésére ahhoz, hogy az igényét a bíróság előtt érvényesítse (1+1 év). Az elévülés nyugvására vonatkozó szabály ilyen értelmezését erősítette meg C-605/21 (Heureka) ítélet 91. pontja is, amely szerint a kártérítési irányelv 10. cikk (4) bekezdésének második mondata immár azt követeli meg, hogy az elévülési időnek a kártérítési kereset tárgyát képező versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos vizsgálattal vagy eljárással kapcsolatban a versenyhatóság által elfogadott intézkedést követő nyugvása legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érjen véget. Ilyen értelmezés mellett pedig a III. rendű felperes 2018. június 15-én előterjesztett keresete az elévülési határidőn belül történt igényérvényesítésnek minősül.

[25] A Kúria megítélése szerint nem volt szükség a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 32. § (1) bekezdés *b)* pontja alapján jogegységi eljárás kezdeményezésére a Gfv.30.033/2022/37., illetve a Gfv.30.084/2022/31. számú határozataira tekintettel, mert a támadott határozatában jogkérdésben nem tért el az azokban írtaktól, hanem a perbeli tényállás a korábbi gyakorlatának továbbfejlesztésére, a korábbi ügyekben meg nem ítélt jogkérdésekben való állásfoglalásra adott lehetőséget. A Gfv.30.033/2022, illetve a Gfv.30.084/2022 felülvizsgálati ügyek alapjául szolgáló jogerős határozatok esetén az eljárt bíróságok nem foglaltak állást abban a kérdésben, hogy megfelelően került-e sor a kártérítési irányelv implementációjára, így ez a kérdés nem képezhetette a felülvizsgálati eljárás tárgyát sem (Pfv.20.455/2019/11., Gfv.30.255/2021/4.). Erre nem is volt szükség, mert azokban a perekben kizárólag arról kellett dönteni, hogy a felperesek mikor kerülhetnek mindazon elengedhetetlen információk birtokába, amelyek lehetővé tették számukra a kártérítési per megindítását: ez már

megvalósult a 2016. július 19-i sajtóközleménnyel, vagy csak a 2017. április 6-i, az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzététel időpontjával.

[26] A Kúria a hivatkozott határozataiban kimondta, hogy a versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített *follow-on* típusú kártérítési keresetek esetén az elévülés mindaddig nyugszik, amíg a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről a károsult nem szerez tudomást. Ez főszabály szerint a Bizottság jogsértést megállapító határozatának (határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig fennáll. A döntések értelmében tehát a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az elévülés 2017. április 6-ig nyugodott, (legkorábban) ettől az időponttól kezdve kell számítani az egyéves igényérvényesítési határidőt. Mivel a keresetet a hivatkozott perek felperesei az ettől számított egy éven belül előterjesztették, nem volt ok – és a felülvizsgálati eljárás korlátaira tekintettel lehetőség sem – annak vizsgálatára, hogy szükséges-e a régi Ptk. elévülési szabályainak a kártérítési irányelv rendelkezéseire figyelemmel történő értelmezése. Mindazonáltal az azokban a perekben tett megállapításból, miszerint az elévülés nyugvása „főszabály szerint” a Bizottság jogsértést megállapító határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig áll fenn, nem következik, hogy az nem nyugodhat későbbi időpontig. E megfogalmazásából éppen ellentétes következtetés vonható le.

[27] Jelen ügyben a III. rendű felperes két kamiont érintő, a Bizottság Határozatának közzétételét követő egy éven túl előterjesztett keresete alapján az eljáró bíróságok döntöttek a régi Ptk. elévülési szabályainak irányelv-konform értelmezésének a kérdéséről is, és eltérő következtetésre jutottak. A felperesek felülvizsgálati kérelme alapján pedig a Kúriának állást kellett foglalni arról, hogy az irányelvi rendelkezések megfelelően kerültek-e átültetésre a Tpv.-be, illetve mi a nem megfelelő implementáció következménye. Ez pedig a korábbi határozatokban vizsgáltaktól eltérő jogkérdés. A fenti indokok alapján a Kúria a felperesek másodlagos felülvizsgálati kérelmét megalapozottnak találta, így az eshetőleges kérelmek sorrendjére is tekintettel nem vizsgálta a további felülvizsgálati petitumokat és az e körben előadott jogi érveket.

[28] A Kúria eljáró tanácsa a jogkérdésre vonatkozó álláspontját a döntése elvi tartalmaként is megerősítette: „A 2014/104/EU irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel. E követelménynek a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan, nem *contra legem* értelmezése felel meg, miszerint az igényérvényesítés akadálya a Bizottság mint versenyhatóság jogsértést megállapító határozatának jogerőre emelkedését követően egy évvel ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik.”

A jogegységi panasz

[29] A Kúria támadott végzésével szemben a XIII-XV. rendű alperesek, majd a IX-XII. rendű alperesek, végül a VIII. rendű alperes (a továbbiakban együtt: Panaszosok) terjesztett elő – határidőben – jogegységi panaszt a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján, amelyekben a támadott végzés hatályon kívül helyezését, és a Kúria ítélező tanácsának új eljárásra és új határozat

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

hozatalára utasítását kérték a Bszi. 41/D. § (1) bekezdés c) pontja alapján. A Panaszosok perköltséget számítottak fel.

[30] A három önálló nyilatkozatként előterjesztett panasz ugyanazt a határozatot támadja, szerkezetükben, tartalmukban és jogi okfejtéseiket tekintve is hasonlóak, ezért a befogadásukat követően azokat a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa egységesen bírálta el.

[31] Mindhárom panasz azon alapul, hogy a Panaszosok álláspontja szerint a Kúria ítélkező tanácsának támadott, 2024. május 15-én hozott Gfv.30.210/2023/17. számú végzése jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tért el a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében (a továbbiakban: BHGY) közzétett, 2022. október 25-én hozott Gfv.30.033/2022/37. és 2022. november 22-én hozott Gfv.30.084/2022/31. számú, hasonló tárgyú referenciahatározataitól, amelyekben a Panaszosok szintén alperesek voltak, hogy az adott eltérésre az alsóbbfokú bíróságok határozataiban nem került sor. A támadott határozatban és a referenciahatározatokban egyaránt vitatott volt – a jogegységi panasz eljárásra nem tartozó egyéb jogkérdések mellett – az 1997. és 2011. közötti tehergépjármű-értékesítéssel kapcsolatban a Bizottság Határozatának nyilvánosságra hozatalát követően indult perekben előterjesztett kártérítési követelések elévülése.

[32] A jogkérdésben eltérést a Panaszosok azért tartják megállapíthatónak, mert a referenciahatározatok egybehangzóan azt állapították meg, hogy *„[a] versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített follow-on típusú kártérítési keresetek esetén az elévülés mindaddig nyugszik, amíg a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről a károsult nem szerez tudomást. Ez főszabály szerint a Bizottság jogsértést megállapító határozatának (határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig fennáll”* {Gfv.30.033/2022/37., Indokolás [52]; Gfv.30.084/2022/31., Indokolás [51]}. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti perindítási akadály tehát nem a Bizottság Közleményének 2016. július 19-ei közzétételével, hanem a Határozat összefoglalójának 2017. április 6-ai közzétételével hárult el, ezért a károsult felperesek ettől számított egy éven belül, legkésőbb 2018. április 6-án előterjesztett keresetlevele nem késett el. Ezzel szemben a támadott végzés úgy foglalt állást, hogy *„[a] 2014/104/EU irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel. E követelménynek a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan, nem contra legem értelmezése felel meg, miszerint az igényérvényesítés akadálya a Bizottság, mint versenyhatóság jogsértést megállapító határozatának jogerőre emelkedését követő egy évvel ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik”* {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [72]}. Ez pedig azt jelenti, hogy az elévülés a Határozat jogerőssé válásától, 2016. július 19-étől egy évig, tehát 2017. július 19-éig nyugodott, és a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az ettől számított további egy évig, tehát 2018. július 19-ig volt lehetőségük a károsult felpereseknek a keresetlevelet határidőben előterjeszteni.

[33] A Panaszosok – az ügyazonosság alátámasztása körében – kifejtették, hogy a különböző felperesek a támadott végzéssel és a referenciahatározattal elbírált ügyek mindegyikében eredetileg arra hivatkoztak, hogy az elévülés a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján nyugodott,

ezért csak azáltal kerültek az igényérvényesítés helyzetébe, hogy a versenyhatóság határozatát megismerték. Később mindhárom perben előadták azt az elévülési érvelést, amelyet a támadott végzés végül elfogadott, tehát hogy az elévülés a versenyhatóság határozatának jogerőssé válásától számított 1 évig nyugszik. A Kúria tehát mindhárom ügyben azt vizsgálta, hogy mikor ért véget az elévülés nyugvása és mikor indult a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerinti egyéves határidő. A felperesek felülvizsgálati kérelmei egyik ügyben sem korlátozták a Kúriát abban, hogy az elévülés nyugváásával kapcsolatos jogkérdésben állást foglaljon. Következésképpen az eldöntendő jogkérdés mindhárom ügyben az volt, hogy versenyjogi jogsértésre alapított kártérítési perben az elévülés nyugvása meddig tart.

[34] Ehhez képest a referenciahatározatokban a Kúria – azt vizsgálva, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének az uniós joggal is összhangban álló értelmezése alapján mikor szűnt meg a felpereseknél a perindítás akadálya – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés uniós jogi elvét is figyelembe véve arra a következtetésre jutott, hogy a Közleményből nem derült ki minden, a felperesek számára szükséges adat, ezért a versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos Határozatról hitelesen csak a Bizottság által az 1/2003/EK rendelet 30. cikke szerinti adattartalmú, kötelezően közzéteendő Határozatból (összefoglalóból), vagyis 2017. április 6-án értesülhettek. Ezen a napon kerültek abba az információs helyzetbe, ami megszüntette a jogérvényesítés akadályát. Tekintettel pedig arra, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az akadály megszűnésétől számított 1 éven belül benyújtották a keresetüket, így a referenciaügyekben a perbeli követelésük az alperesekkel szemben nem évült el az ezt követő egy éven belül.

[35] A támadott határozat ettől eltérő jogértelmezése szerint viszont a tagállami bíróság azon kötelezettségére tekintettel, hogy az irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot és a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé kell tennie a kártérítési irányelv rendelkezéseivel, a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan értelmezése felel meg az irányelv szövegének és céljának, a károsultak és a versenyjogi jogsértések elkövetői közötti jelentős információs aszimmetriára is tekintettel, miszerint az igényérvényesítés akadálya nem a referenciahatározat szerinti időpontban, hanem csak a Határozat jogerőre emelkedését követően egy évvel ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik. Ezáltal a támadott határozat a referenciahatározatokban foglalt jogértelmezéssel ellentétesen foglalt tehát állást, amikor eltérően határozta meg azt az időpontot, amikor a felperesek az igényérvényesítés helyzetébe kerültek. A támadott határozat így önkényesen egy olyan ismérvhez kötötte az igényérvényesítés akadályoktól mentes helyzetét – nevezetesen: a Bizottsági Határozat meghozatala és közlése a Bizottsági Határozat címzettjeivel 2016. július 19. napján – amely nem mutat semmilyen kapcsolatot a felperesek általi igényérvényesítéssel; továbbá ehhez az önkényesen meghatározott időponthoz mechanikusan és mereven hozzáadott még további egy évet, amely meghosszabbítás értelemszerűen nem a felperesek igényérvényesítése előtt esetlegesen álló akadályok elhárultához igazodik.

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

[36] A Panaszosok álláspontja szerint a jogkérdésre vonatkozó fenti eltérés indokolatlan volt. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének a *contra legem* jogértelmezés uniós tilalmára is tekintettel – amit a C-267/20 (Volvo) ítélet 51. bekezdése is megerősített – nem volt olyan értelmezés adható, amelyet a támadott végzés annak tulajdonított. A régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének a referenciahatározatok által elfogadott – a Kúria gyakorlatával összhangban álló – értelmezése pedig nem sérti sem az egyenértékűség, sem pedig a tényleges érvényesülés elvét, ezért összhangban van az uniós joggal, az utóbbi nem indokolta az eltérő jogértelmezést. Az eltérés indokolatlanságát jelzi, hogy a referenciahatározatok a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének az uniós jog tényleges érvényesülése elvére tekintettel történő értelmezését tartalmazzák, de elvetették az adott ügyek felpereseinek azt az érvelését, miszerint a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének irányelv-konform értelmezést lehetne vagy kellene tulajdonítani, ezzel szemben a támadott végzés elfogadta a felpereseknek ugyanezt az érvelését, és a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének a kártérítési irányelv 10. cikkében írt jelentést tulajdonította. Ha pedig az utóbbi értelmezés *contra legem* értelmezésnek bizonyul, akkor a támadott végzés maga ellentétes az uniós joggal.

[37] A támadott végzés *contra legem* jellegét a Panaszosok azzal indokolták, hogy az túllép az irányelv-konform jogértelmezés keretein, valójában jogalkotást jelent, mivel a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének gyakorlattá vált értelmezésével szemben olyan időszakra is fenntartaná az elévülés nyugvását, amikor az igényérvényesítés akadályai már elhárultak (amit a párhuzamosan folyó perek felpereseinek nyilatkozatai is megerősítenek).

[38] Álláspontjuk szerint a Kúria gyakorlata szerint – amelynek helyességét az Alkotmánybíróság határozatai is megerősítik – az elévülés nyugvása kivételes jogintézmény [Pfv.21.403/2019/7., Pfv.22.334/2016/3., Pfv.22.334/2016/3., Pfv.20.672/2020/7., Pfv.21.198/2020/8., Pfv.21.484/2021/6., 54/1992. (X. 29.) AB határozat, 3091/2015. (V. 19.) AB határozat], amely minden esetben egyedi mérlegelést igényel (Pfv.20.880/2020/7). A mérlegelendő körülmény pedig az, hogy az igényérvényesítés lehetősége mikor nyílik meg (Pfv.21.198/2020/8., Pfv.20.880/2020/7.). A Panaszosok pereit érintően a referenciahatározatok a Kúria elemzett gyakorlatával összhangban tehát állást foglaltak abban a kérdésben, hogy a felpereseket az igényeik érvényesítésében akadályozó információhiány a Bizottsági Határozatnak a nyilvánosság számára történő közzétételével megszűnik. Nem volt indok ezért ezt egy olyan önkényesen kiválasztott időponthoz kötni, amely nem feleltethető meg a normaszövegben szereplő „*az akadály megszűnésétől*” fordulatnak, és az igényérvényesítés szempontjából irreleváns körülmény (a Bizottsági Határozat meghozatala), és egy mechanikusan hozzáadott többlethatáridő (egy év) kombinációjával határozza meg a nyugvás időtartamát, ami nem feleltethető meg a normaszövegben szereplő „*követelését ... nem tudja érvényesíteni*” fordulatnak. Ezáltal ugyanis a támadott végzés jogértelmezése ahhoz vezet, hogy az elévülés nyugvása nem az akadály megszűnéséig tart, holott nem vitatott, hogy a Bizottsági Határozat közzétételével megszűnik az igényérvényesítés előtt álló akadály.

felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

[39] Ugyanezt a Panaszosok más formában is megfogalmazták: a Bizottsági Határozat meghozatalával és annak a címzettekkel történő közlésével semmilyen akadály nem hárul el, annak a kötelezettek a címzettjei és nem a jogosultak, ezért annak tartalmát csak a címzettek (kötelezettek) ismerik, a jogosultak nem. Az „*akadály megszűnése*” nem feltétlenül a támadott végzésben megszabott időponttól számított egy évben történik meg, hanem akkor, amikor az adott konkrét jogosult az igényérvényesítéshez szükséges információkhoz valóban hozzájut: ha korábban teszik közzé a Bizottsági Határozatot, akkor ez korábban, ha később teszik közzé a Bizottsági Határozatot, akkor ez később történik meg. A támadott végzés jogértelmezése mellett előfordulhat akár az is, hogy az irányelv-konform értelmezés mellett olyan időpontban szűnik meg az elévülés nyugvása, amikor a jogosult akadályoztatása még fennáll. Így elképzelhető például olyan eset is, hogy egy éven belül nem teszik közzé a versenyfelügyeleti határozatot, és emiatt a jogosult nem jut hozzá az igényérvényesítéshez szükséges információkhoz.

[40] Az eltérés indokolatlansága körében a Panaszosok arra is hivatkoztak, hogy a párhuzamoson folyó nagyszámú perben a felperesek egytől egyig akként nyilatkoztak, hogy már 2016. július 19-én megszűnt az igényérvényesítés akadályja. Ezt azonban a Kúria a referenciahatározatokban nem fogadta el, és az akadályozás megszűnését csak a jóval későbbi, 2017. április 6-ai időponthoz (a határozat összefoglalójának nyilvánosságra hozatalához) kötötte. A támadott végzés jogértelmezése, amely visszatér a 2016. július 19-ei időponthoz, a felperesek által is előadott tényeknek mond ellent, mert azt jelentené, hogy a különböző felperesek a keresetindítás napján akadályoztatva lettek volna a keresetindításban, és „*nem tudták*” érvényesíteni a követelésüket. Vagyis ha valóban az lenne a helyzet, hogy a Bizottsági Határozatra alapított kártérítési követelések 2017. július 19. napjáig (a Bizottsági Határozat meghozatalától számított további egy évig) nyugodtak, akkor a nyugvás olyan időszakokra is kiterjedne, amikor már megindultak az első kártérítési perek.

[41] A Panaszosok álláspontja szerint nem helytálló a támadott végzésnek az a megállapítása, miszerint a referenciahatározatok nem foglaltak állást abban a kérdésben, hogy megfelelően került-e sor a kártérítési irányelv implementációjára. Az elévülés nyugvásának egy későbbi időpontra helyezése nem valamely többlettényállási elem miatt történt, hanem amiatt, hogy a referenciahatározatok nem fogadták el az ottani perek felpereseinek az irányelv-konform értelmezésre tett javaslatát, míg a támadott végzés elfogadta a felperesek érvelését, és a referenciahatározatokkal szemben egy teljesen eltérő következtetésre jutott. Erre pedig nem volt indok, mert a referenciahatározatok az uniós joggal összhangban értelmezték a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezést, különös tekintettel a rendelkezésben szereplő „*nem tudja érvényesíteni*” és „*az akadály megszűnésétől*” szófordulatok értelmezésére. Az ettől eltérő jogértelmezés indokolatlan.

[42] Végül a Panaszosok közül a XIII-XV. rendű, valamint a VIII. rendű alperesek azt javasolták, hogy a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa határozatában a referenciahatározatok jogértelmezését tekintse irányadónak.

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb

felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.
Az ellenérdeku telek nyilatkozatai

[43] A felperesek határidőben előterjesztett nyilatkozatukban azt kérték, hogy a Kúria a jogegységi panaszokat utasítsa el, ennek hiányában – a jogkérdésben eltérés megállapítása esetén – a támadott végzést hatályában tartsa fenn. Perköltséget számítottak fel.

[44] A felperesek álláspontja szerint a panaszok elutasításának van helye elsősorban azért, mert azok nem lettek volna befogadhatók, másodsorban pedig azért, mert a támadott végzés és a referenciahatározatok között sem az ügyszabályszerűség, sem a jogkérdésben eltérés nem állapítható meg. Nyilatkozatukban kifejtették, hogy a Bszi. 41/B. § (2) bekezdésére alapított panaszok tekintetében nem teljesült az a feltétel, miszerint a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tért el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbbfokú bíróságok határozatában nem került sor. A Kúria támadott végzése ugyanis az elsőfokú közbenső ítélet érvelésén nyugszik, következésképpen az eltérésre – ha az megvalósult – már az elsőfokú bíróság határozatában került sor. Nem állapítható meg továbbá az ügyszabályszerűség sem, mivel a felperesek felülvizsgálati érvelése jelentősen eltért a referenciahatározatokban vizsgált jogkérdésektől. Utóbbiak a kártérítési irányelv átültetésének szabályszerűségét és közvetett hatályát egyáltalán nem vizsgálták. Ugyanezen okból – amint azt a támadott végzés is kifejtette – jogkérdésben eltérés sem állapítható meg.

[45] Arra az esetre, ha a Kúria az érdemi vizsgálatnak nem látja akadályát, a felperesek úgy nyilatkoztak, hogy a támadott végzés indokolása felel meg a C-267/20 (Volvo), illetve a C-605/21 (Heureka) ítéletek kötelező jogértelmezésének; az azokban kifejtett feltételek és szempontok teljesülnek a támadott végzéssel elbírált ügyben is. Ezért a panaszok érdemi vizsgálatának eredményeként az eltérés indokoltsága megállapításának és a támadott határozat hatályában fenntartásának van helye.

[46] Az I-III. rendű alperesek határidőben előterjesztett nyilatkozatukban kifejtették, hogy álláspontjuk szerint a jogegységi panaszok megalapozottak a joggyakorlat áttörése, a *contra legem* jogértelmezés tekintetében is. A panasszal támadott jogértelmezés arra vezetne, hogy az elévülés nyugvása alatt indultak volna perek, olyan időpontban, amikor a felperesek elméletben még akadályoztatva voltak a perindításban. Az ügyszabályszerűség tekintetében felhívták a figyelmet arra, hogy a támadott végzésben foglalt jogértelmezést – miszerint a Határozat meghozatalától számított 1+1 év áll rendelkezésre a kártérítési igények érvényesítésére – a felperesek a referenciahatározatokkal érintett ügyekben is előadták a felülvizsgálati kérelmeikben, így a Kúriának lehetősége volt e jogértelmezés vizsgálatára is.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának döntése és annak jogi indokai

[47] A jogegységi panasz alapos.

1.

[48] A Panaszosok jogegységi panaszukat a Bszi. 41/B. § (2) bekezdése alapján terjesztették elő, ezért a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa először azt vizsgálta, hogy a panasz eleget tesz-e e jogszabály rendelkezésében írt feltételeknek, és ennek keretében összevethető-e a támadott határozat a megjelölt referenciahatározatokkal (megállapítható-e az ügyszabályszerűség).

[49] A Bszi. 41/B. § (2) bekezdése szerint jogegységi panasznak van helye, ha a Kúria ítélkező tanácsa jogkérdésben – jogegységi eljárás kezdeményezése nélkül – úgy tér el a Kúria közzétett határozatától, hogy az adott eltérésre az alsóbbfokú bíróságok határozatában nem került sor. A panasz tartalmára tekintettel – az érdemi elbírálás körében – a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa mindenekelőtt szükségesnek tartja rögzíteni a következőket. A jogegység követelményét Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 25. cikk (3) bekezdése rögzíti, kimondva, hogy „[a] Kúria biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét”. E rendelkezés a Kúria jogegységi funkciójának kiemelt hangsúlyt ad; az Alaptörvényben konstituált feladatát a Kúria az ítélkezése során akkor teljesíti, ha a közzétett kúriai döntéseiben elfogadott jogértelmezés elvi tartalmát az azonos ügyekben követi. Amint arra a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa működése kezdetétől már több esetben rámutatott: a jogegység fogalmát az egyes eljárási törvények nem definiálják, a Bszi. jogegységi eljárásra és jogegységi panasz eljárásra vonatkozó rendelkezéseiből, annak egyes eseteire vonható le – negatív oldalról – következtetés, amelynek értelmében a jogegység hiányát a korábbi döntéstől való indokolatlan eltérés okozza {Jpe.I.60.002/2021/7., Indokolás [19]}. A jogegység követelménye tehát sohasem absztrakt, hanem mindig konkrét ügyekhez, jogértelmezéshez köthető, az csak meghatározott és megjelölt bírói döntések tekintetében merülhet fel {Jpe.I.60.005/2021/5., Indokolás [30]}. A jogegységi panasz eljárás a jogegységet célzó „*sui generis*” eljárás, amely a jogrendszer belső koherenciájának megteremtését szolgálja. Jogorvoslati eljárás ugyan, de hangsúlyozottan nem a per folytatása. Nem jelentheti a felülvizsgálati eljárás megismétlését, továbbá az abban szereplő indokolás felülmérlegelését, korrigálását sem {Jpe.II.60.006/2023/12., Indokolás [77], a fentieket legutóbb összefoglalta: Jpe.II.60.040/2023/8., Indokolás [111], [113], [127]}.

[50] A Bszi. 41/B. § (1) és (2) bekezdése zárt rendszert alkot annak érdekében, hogy a jogegység megbomlása minden eljárást lezáró határozat esetén orvosolható legyen. Az (1) bekezdése a referenciahatározat(ok)tól eltérő jogerős, felülvizsgálattal támadott határozat esetén biztosít jogorvoslatot, feltéve, hogy az eltérést – amelyre a felülvizsgálati kérelemben hivatkozni kell a félnek – a Kúria a felülvizsgálati eljárás során nem orvosolja. Ebben az esetben a Kúria bármely határozata támadható. A (2) bekezdés esetén a Kúriának a referenciahatározat(ok)tól eltérő határozata a jogerős határozatra tekintet nélkül támadható, mivel ilyenkor nem a felülvizsgálni kért jogerős határozat okozta az eltérést, hanem éppen a Kúria döntése {Jpe.II.60.040/2024/4., Indokolás [5]}.

[51] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa megállapította, hogy a Panaszosok a Bszi. 41/C. § (3) bekezdésében előírtaknak megfelelően megjelölték azt a határozatot, amellyel szemben a panaszt előterjesztették (Gfv.30.210/2023/17. számú végzés), valamint azokat a közzétett kúriai határozatokat, amelytől jogkérdésben való eltérést állítanak (Gfv.30.033/2022/37. és Gfv.30.084/2022/31. számú határozatok), és az eltérést megfelelő részletességgel kimutatták. Nem állnak fenn továbbá a Bszi. 41/C. § (6) bekezdésben írt elbírálási akadályok, ezért a Panaszokat érdemben bírálta el a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa. Kétségtelen, hogy a támadott végzésnek azt a jogértelmezését, amelyet a jogegységi panaszok támadnak, az elsőfokú központi ítélet már tartalmazta, a jogerős másodfokú részítélet, amellyel szemben a felperesek felülvizsgálati kérelmeiket előterjesztették, viszont nem. Ezért a jogerős részítélethez képest az

eltérést – amennyiben az megállapítható – a Kúria támadott végzése tartalmazza (és nem a jogerős ítéletben megjelenő eltérést hagyta orvosolatlanul).

[52] A jogegységi panaszok érdemi elbírálásához az is szükséges, hogy az ugyanazon jogkérdést felvető ügyek összevethetők legyenek (ügyazonosság). Ha nincs meg az ügyek közötti azonosság, mert eltérő háttérűek a bírói döntések, akkor sem jogi, sem tágabb értelemben nem értelmezhető a jogegység. Az említett ügyazonosság több tényező által befolyásolt, összetett jogi fogalom, amelyet mindig esetről esetre kell vizsgálni. Ennek során szigorúan kell venni például az összehasonlított bírói döntésekben az alkalmazott anyagi jogszabály egyezőségét (hatály, normatartalom) és a jogértelmezés szempontjából releváns tények lényegi hasonlóságát. Nincs ügyazonosság a Kúria szerint például azonos anyagi jogi háttér mellett eltérő kereseti vagy eltérő felülvizsgálati érvelés esetén {Jpe.I.60.009/2022/10., Indokolás [43]-[45]}. Nem feltétlenül szükséges követelmény ugyanakkor, hogy a támadott és az eltéréssel érintett határozatokban a tényállás teljes egészében megegyező legyen {Jpe.I.60.003/2023/16., Indokolás [80]}. A Kúria gyakorlata következetes a tekintetben, hogy az ügyazonosság bemutatása a panaszos feladata: a jogegységi panaszt előterjesztő féltől elvárható, épp a jogintézmény sajátos jellege és a kötelező jogi képviselet okán, hogy a támadott döntés és a közzétett kúriai döntés közötti ügyazonosságot bemutassa, annak fennállását részletesen indokolja, a jogkérdésben való eltérést pontosan megjelölje, és panaszában állítson fel párhuzamot a jogkérdés szempontjából releváns tények, alkalmazandó jogszabályok, az eljárás kereteit meghatározó kérelmi elemek hasonlóságára utalva, továbbá mutassa be, hogy a közzétett döntésekben milyen elvi megállapítás került rögzítésre, ugyanezen jogkérdésben milyen álláspontot fogadott el az ítélkező tanács, és indokolja meg, miben látja a közzétett és támadott kúriai döntés közötti eltérést {Jpe.II.60.019/2021/18., Indokolás [29], legutóbb összefoglalta: Jpe.II.60.040/2023/8., Indokolás [117]-[118], [121]-[122]}.

[53] A jelen eljárásban a támadott végzés és a referenciahatározatok összevethetőségét a Panaszosok részletesen bemutatták. Mindhárom ügyben azonos volt a keresetek jogalapja, a régi Ptk. 339. § (1) bekezdése, a felperesek versenyjogi jogsértésre alapították kártérítési követelésüket; a perbeli versenyjogi jogsértés mindkét perben a versenykorlátozó megállapodások tilalmába (Tpv. 11. §, illetve EUMSZ 101. cikke) ütköző versenykorlátozó magatartás volt. A felperesek azt követően indították meg a kártérítési pert, hogy a versenyjogi jogsértést az eljáró versenyhatóság határozatával megállapította, vagyis mindhárom a Bizottsági Határozatra alapított kártérítési per. Mindegyik ügyben eltelt a régi Ptk. 324. § (1) bekezdése szerinti öt éves elévülési idő; mindhárom per alperesei azonosak, akik elévülési kifogást terjesztettek elő azonos érveléssel. A Kúria mindhárom ügyben azt vizsgálta, hogy mikor ért véget az elévülés nyugvása és mikor indult a régi Ptk. (változatlan szövegezésű) 326. § (2) bekezdése szerinti egy éves határidő. A felperesek felülvizsgálati kérelmei egyik ügyben sem korlátozták a Kúriát abban, hogy az elévülés nyugvásával kapcsolatos jogkérdésben állást foglaljon. Az eldöntendő jogkérdés mindhárom ügyben az volt, hogy versenyjogi jogsértésre alapított kártérítési perben az elévülés nyugvása meddig tart.

[54] A referenciahatározatokkal érintett ügyekben a felperesek a felülvizsgálati kérelmeikben hivatkoztak az unió joghatálya végrehajtásának követelményére. Ennek keretében kifejtették,

hogyan az elévülésre és az elévülés számítására a nemzeti jogot az európai jog által meghatározott keretben kell értelmezni. Hivatkoztak a kártérítési irányelvre, valamint a C-637/17 (Cogeco) és C-267/20 (Volvo) ítéletekre, illetve ezekre tekintettel vitássá tették a régi Ptk 326. § (2) bekezdésén alapuló, kizárólag egyéves perindítási határidő és az európai jog összhangját. A Kúriának tehát a referenciahatározatok meghozatala előtt ismerete volt erről a vitássá tett jogkérdésről, a támadott végzésében pedig részletesen elemezte a kártérítési irányelvet értelmező C-637/17 (Cogeco) és C-267/20 (Volvo) ítéleteket. Ezek alapján állapította meg az elévülés nyugvásának időpontját, és ezáltal a régi Ptk 326. § (2) bekezdésén alapuló egyéves perindítási határidő kezdetét.

[55] A támadott végzés és a referenciahatározatok közötti egyetlen különbség tehát a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének versenyjogi kártérítési perekre nézve a Panaszosok által állított eltérő jelentés (jogértelmezés). A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa ezért megállapította, hogy a támadott végzés és a referenciahatározatok összevethetőségét illetően kétség nem merült fel.

2.

[56] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa ezt követően azt vizsgálta, hogy a panasszal támadott határozat jogkérdésben eltért-e a hivatkozott, korábban a BHGY-ban közzétett határozataitól.

[57] Egy támadott határozat eltérése jogkérdésben a referenciahatározat(ok) jogértelmezésétől általában akkor állapítható meg, ha a fentiekben kifejtett összevethetőség (ügyszabályosság) keretei között ugyanaz a tényállás ugyanazon jogszabályok alkalmazásával és ugyanazon kérelmek alapján a korábbtól eltérő megítéléshez vezetne. Ennek vizsgálata azért igényel óvatosságot, mert az összevetendő ügyek tényállásai általában eltérnek, és a felek kérelmei – ideértve azok jogszabályi hivatkozásait és jogértelmezésre vonatkozó érvelését jellemzően tartalmazzak eltéréseket. A Jogegységi Panasz Tanács nem bírálhatja el újra a referenciahatározat(ok) alapjául szolgáló ügyet a támadott határozat jogértelmezése alapján, sem fordítva, a támadott határozat alapjául szolgáló ügyet a referenciahatározat(ok) jogértelmezése alapján. Azt azonban – hacsak nem magától értetődő, azonnal felismerhető a szövegszerű eltérés – nem kerülheti el, hogy az érintett tényállások lényegi elemeit felhasználva megvizsgálja, hogy milyen eredményre vezetnek a panaszos által eltérőként bemutatott jogértelmezések.

[58] Jelen ügyben a Panaszosok a jogkérdésben eltérést egyfelől a támadott Gfv.30.210/2023/17. számú határozat indokolásának [72] bekezdésében, másfelől a referenciaként hivatkozott Gfv.30.033/2022/37. számú határozat indokolásának [52] és (az előbbivel azonos) Gfv.30.084/2022/31. számú határozat indokolásának [51] bekezdésében megfogalmazott jogértelmezés tekintetében állítják.

[59] A referenciahatározatok hivatkozott szövege szerint „[a] versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített follow-on típusú kártérítési keresetek esetén az elévülés mindaddig nyugszik, amíg a versenyjogi jogsértés szempontjából releváns valamennyi körülményről a károsult nem szerez tudomást. Ez főszabály szerint a Bizottság jogsértést megállapító határozatának (határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjára terjed ki [Gfv.30.033/2022/37., indoklás [52]; Gfv.30.084/2022/31., indoklás [51]]. Ez a határozati szövegrész pontos jogszabályi hivatkozást nem tartalmaz, de a

Gfv.30.033/2022/37. számú határozat indokolásából megállapítható, hogy az ítélkező tanácsok a régi Ptk. 326. § (2) bekezdését értelmezték így „az uniós jogra és Magyarország Alaptörvényére is figyelemmel”. Az uniós jog körében az EUMSZ 101. és 102 cikkeit, az 1/2003/EK rendelet (7) preambulum-bekezdését, a 2014/104/EU irányelvet (kártérítési irányelv), az EUB több döntését, különösen a C-637/17 (Cogeco) és C-267/20 (Volvo) ítéletet, a hazai jogforrások közül pedig a Tpvt.-t, valamint az Alaptörvény 28. cikkét vették figyelembe. Ennek alapján állapították meg, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének – uniós joggal is összhangban álló – értelmezése alapján mikor szűnt meg a felpereseknél a perindítás akadálya {Gfv.30.033/2022/37., Indokolás [31]-[34], [37], [39], [42], [51]; a másik határozat eltérő bekezdésszámokkal lényegében hasonló értelmezést tartalmaz}. Az összetett jogértelmezés eredményeként azt állapították meg a Panaszosok által is hivatkozott szövegrészben, hogy az elévülés nyugvása a Bizottság jogsértést megállapító határozatának (a határozat összefoglalójának) az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig fennáll, mivel – az indokolás más megállapítása szerint – a felperesek 2017. április 6-án, a Határozat közzétételének napján szereztek tudomást minden, az igényérvényesítésükhöz szükséges információról, ezért csak ettől a naptól kerültek abba az információs helyzetbe, ami megszüntette a jogérvényesítés akadályát.

[60] A referenciahatározatok szerint tehát a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése a versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített *follow-on* típusú kártérítési keresetek tekintetében úgy értelmezendő, hogy a jogsértést megállapító határozatok nyilvánosságra hozatalának napjától (az összevetett ügyekben a Bizottság jogsértést megállapító határozatának – a határozat összefoglalójának – az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése időpontjától, 2017. április 6-ától) számított egy évig a károsultak követelésüket akkor is érvényesíthetik (a keresetlevelük nem késett el), ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra (az összevetett ügyekben tehát 2018. április 6-ig).

[61] A támadott határozat hivatkozott szövege tartalmazza a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésére hivatkozást: *„[a] 2014/104/EU irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel. E követelménynek a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének olyan, nem contra legem értelmezése felel meg, miszerint az igényérvényesítés akadálya a Bizottság, mint versenyhatóság jogsértést megállapító határozatának jogerőre emelkedését követő egy évvel ér véget, azaz az elévülés eddig nyugszik”* {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [72]}.

[62] Az ítélkező tanács a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének értelmezését szintén az uniós jogra és az Alaptörvényre is figyelemmel végezte el. Az uniós jog körében figyelembe vette mindazokat a jogforrásokat, mint a referenciahatározatok, de ezeken túlmenően alkalmazta az EUMSZ 267. cikkét, az EUB további döntéseit, különösen a C-605/21 (Heureka) ítéletet. Ennek alapján állapították meg, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének – az uniós joggal is összhangban álló – értelmezése alapján mikor szűnt meg a felpereseknél a perindítás akadálya {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [43]-[47]}. Az összetett jogértelmezés eredményeként azt állapította meg a Panaszosok által is hivatkozott szövegrészben, hogy az elévülés biztosan nyugodott a Bizottság jogsértést megállapító határozatának közzétételének napján.

megállapító határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig, ekkor – 2017. április 6-án –, a Határozat közzétételének napján szereztek tudomást a felperesek minden, az igényérvényesítésükhöz szükséges információról. Szemben viszont a referenciahatározatokkal azt is megállapította a támadott végzés, hogy az elévülés nyugvása nem ezen a napon, hanem – a kártérítési irányelv 10. cikkének (4) bekezdése értelmezésével – a jogsértést megállapító jogerős határozat jogerőre emelkedésétől számított egy évvel ér véget, és ezt követően a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján a károsultnak még további egy év áll a rendelkezésére ahhoz, hogy az igényét a bíróság előtt érvényesítse („1+1 év”) {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [54]-[55]}.

[63] A támadott határozat szerint tehát a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése a versenyjogi jogsértésekkel okozati összefüggésben érvényesített *follow-on* típusú kártérítési keresetek tekintetében – a kártérítési irányelvre tekintettel – úgy értelmezendő, hogy az elévülés nem a jogsértést megállapító határozatnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése időpontjától (az összevetett ügyekben 2017. április 6-ától), hanem a döntés egy más időpontban bekövetkezett jogerőssé válásától (az összevetett ügyekben egy korábbi időponttól, 2016. július 19-étől) egy évig nyugszik (jelen esetben 2017. július 19-éig nyugodott), és a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján az ettől számított további egy évig a károsultak követelésüket akkor is érvényesíthetik (a keresetlevelük nem késett el), ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra. A támadott határozattal elbírált ügyben eszerint 2018. július 19-ig volt lehetőségük a károsult felpereseknek a keresetlevelet határidőben előterjeszteni.

[64] A fenti összevetés alapján arra a következtetésre kell jutni, hogy ugyanazon versenyjogi jogsértést megállapító Határozatra alapított keresetek elbírálása során a régi Ptk. 326. § (2) bekezdését a referenciahatározatok úgy értelmezték, hogy a károsultak igényüket 2018. április 6-áig érvényesíthetik, míg ugyanezt a jogszabályhelyet a támadott végzés úgy értelmezte, hogy a károsultak igényüket 2018. július 19-éig érvényesíthetik. Ugyanazon tényállás alapján tehát a kétféle jogértelmezés eltérő jogkövetkezményhez vezet, ezért a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa megállapította, hogy a támadott végzés jogkérdésben eltér a referenciahatározatoktól.

3.

[65] A következőkben a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa azt vizsgálta meg, hogy a támadott határozatot hozó tanács a korábbi gyakorlat továbbfejlesztésére és az EUB időközben hozott határozatára hivatkozva – tekintet nélkül arra, hogy az eltérés indokolt volt-e – mellőzhette-e előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztését a jogegység érdekében.

[66] A támadott végzést hozó ítélkező tanács maga is észlelte, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének értelmezése nem vág egybe maradéktalanul a referenciahatározatok korábbi jogértelmezésével, ezért ezt részletesen indokolta is. Az ebben kifejtettek szerint úgy ítélte meg, hogy nem volt szükség jogegységi eljárás kezdeményezésére a Gfv.30.033/2022/37., illetve a Gfv.30.084/2022/31. számú határozatokra tekintettel, mert saját végzése jogkérdésben nem tért el az azokban írtaktól, hanem a tényállás a korábbi gyakorlatának továbbfejlesztésére, a korábbi ügyekben meg nem ítélt jogkérdésekben való állásfoglalásra adott lehetőséget. Utalt arra, hogy a hivatkozott korábbi eljárások tárgya is a Bizottság Határozatában megállapított versenyjogi

jogsértésen alapuló kártérítési igény elévülése volt, és a Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján azokban a perekben is az igényérvényesítés határideje tekintetében foglalt állást, ugyanakkor nem vizsgálták, hogy megfelelően került-e sor a kártérítési irányelv átültetésére, és azokban az ügyekben ennek szükségessége nem is merült fel. Az azokban a perekben tett megállapításból, miszerint az elévülés nyugvása „főszabály szerint” a Bizottság jogsértést megállapító határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenésének időpontjáig áll fenn, nem következik, hogy nem nyugodhat későbbi időpontig. A támadott végzéssel elbírált ügyben azonban ez is felmerült, és ez a korábbi határozatokban vizsgáltaktól eltérő jogkérdés {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [58]-[61]}.

[67] Az előzőekben kifejtettek szerint a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa – szemben a támadott végzést hozó ítélkező tanács megítélésével – megállapította, hogy a támadott végzés jogkérdésben eltér a referenciahatározatoktól, ezért a jogegységi eljárás kezdeményezése elmaradásának vizsgálata sem kerülhető meg. A Kúria tanácsainak kötöttségét a korábbi kúriai jogértelmezéshez először a bíróságok szervezeteről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: régi Bszi.) 29. § (1) bekezdés b) pontja rendelte el 1997. október 1-jei hatállyal. A régi Bszi. úgy rendelkezett, hogy jogegységi eljárásnak van helye, ha a Legfelsőbb Bíróság valamely tanácsa jogkérdésben el kíván térni egy másik ítélkező tanácsának határozatától. Ezt a Legfelsőbb Bíróság minden határozatára kiterjedő precedens (vagy *stare decisis*) hatást a (2011-ben megalkotott) Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontja 2012. január 1-jétől a 31. §-ban meghatározott elvi bírósági határozattól vagy elvi bírósági döntéstől eltérés esetére szűkítette. Végül a Bszi. 2020. április 1-jétől a jogegységi eljárás kezdeményezésének kötelezettségét (és ezáltal a precedenshatást) újra kiterjesztette, mégpedig a BHGY-ban közzétett összes kúriai határozatra (függetlenül attól, hogy a közzétételre a törvény erejénél fogva vagy a Kúria elnökének eseti döntésével került-e sor). A Bszi. hatályos szövege 2022. január 1-jétől annyit változtatott ezen, hogy ez eljárás kezdeményezésének formája előzetes döntéshozatali indítvány a jogegység érdekében.

[68] Szemben a járásbíróságok, törvényszékek, ítélőtáblák bírái (bírói tanácsai) indokolási kötelezettség mellett gyakorolható eltérési jogával a Kúria BHGY-ban közzétett határozatainak jogértelmezésétől (amit az Európai Unió Bírósága nem talált az uniós joggal ellentétesnek: C-537/22 ítélet), a Kúria tanácsai a korábbi jogértelmezéstől kizárólag akkor térhetnek el, ha a Jogegységi Panasz Tanács jogegységi határozata ezt lehetővé teszi. Az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztésének elmulasztása esetén – ha a felek valamelyike jogegységi panaszt terjeszt elő – jogegységi hatályú határozat igazolhatja utólag az eltérés indokoltságát, mégpedig a támadott határozatra kihatóan. A Kúriára vonatkozó szigorúbb szabály indoka a Kúriának az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdésében meghatározott feladata: „biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét”. Ezt saját fellebbviteli, felülvizsgálati – kivételesen elsőfokú – és jogegységi, jogegységi panasz határozataival tudja csak megvalósítani. Az így kialakult jogértelmezésének egységesnek kell lennie, ellenkező esetben sérül a jogegység, ezáltal pedig a jogbiztonság alkotmányos követelménye. Mivel az eltérést lehetővé tevő, és ezáltal a korábbi határozatok kötelező erejét megszüntető jogegységi (vagy ilyen hatályú) határozat hiányában a BHGY-ban közzétett eltérő tartalmú korábbi és későbbi határozatok egyaránt megőrzik kötelező

erejüket, az alsóbb fokú bíróságok és az igényüket érvényesíteni szándékozók azzal a kockázattal követik ezek valamelyikét, hogy utóbb a Kúria nem ezt tekinti követendőnek.

[69] Az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztésének Bszi.-ben előírt kötelezettségére épül a Jogegységi Panasz Tanács gyakorlata is. Nagyszámú olyan jogegységi határozatot hozott a Kúria, amikor egy tanács a kialakult, egybehangzó gyakorlattól kívánt eltérni [a hatályos Bszi. hatálya alatt: 2/2021. KJE, 1/2021. PJE, 1/2021. KPJE, 2/2021. PJE, 4/2021. PJE, 5/2021. PJE, 6/2021. PJE, 7/2021. PJE, 8/2021. PJE, 1/2022. KJE, 2/2022. PJE, 2/2022. KJE, 2/2022. JEH (Jpe.III.60.011/2022/15.), 5/2022. JEH (Jpe.IV.60.024/2022/12.), 3/2023. JEH (Jpe.IV.60.028/2022/11.), 4/2023. JEH (Jpe.III.60.053/2022/15.), 6/2023. JEH (Jpe.IV.60.052/2022/13.), 5/2023. JEH (Jpe.III.60.043/2022/9.), 7/2023. JEH (Jpe.IV.60.024/2023/10.), 9/2023. JEH (Jpe.IV.60.038/2023/12.), 1/2024. JEH (Jpe.IV.60.058/2022/23.), 2/2024. JEH (Jpe.III.60.015/2023/17.), 3/2024. JEH (Jpe.III.60.051/2023/11.), 4/2024. JEH (Jpe.III.60.011/2023/16.), 7/2024. JEH (Jpe.IV.60.056/2023/11.), 10/2024. JEH (Jpe.III.60.037/2023/13.)]. Még akkor sem bizonyult mellőzhetőnek az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése, ha a Kúria valamely tanácsa azzal szembesült, hogy a Kúria gyakorlata széttartó, jogkérdésben eltérő értelmezéseket tartalmazó, egyaránt kötelező határozatokat kellene követnie, ezáltal az egyik kötelező álláspont követése folytán szükségképpen szembe kerülne a másik, szintén követendő állásponttal {5/2022. JEH (Jpe.IV.60.024/2022/12.), Indokolás [9], [28]-[29]}. Más esetben a Kúria vezetői észlelték az eltérő kúriai határozatokat, ezért kezdeményezték – ilyen esetben az eldöntött ügyekre kiterjedő hatás nélkül – a követendő gyakorlat kialakítását {3/2021. KPJE határozat, Indokolás [2]}. Az indítványozási kötelezettségnek tett eleget egy tanács akkor is, amikor a saját korábbi jogértelmezésétől eltérést az Alkotmánybíróság időközben kialakított kötelező értelmezése tette szükségessé {8/2021. PJE határozat}.

[70] Nem kétséges, hogy a Kúria valamely ítélkező tanácsa BHGY-ban közzétett határozatának kötőereje nem jelenti azt, hogy az ne lenne továbbfejleszhető. További értelmezésnek, jogfejlesztésnek lehet helye, ha a korábbi kötelező jogértelmezést indokolt kiterjeszteni más tényállásokra; megfogalmazhatók a közzétett határozatban nem vizsgált körülményeken alapuló kivételek. Ilyen esetekre utalnak a megszüntető végzéssel zárult jogegységi eljárások (Jpe.IV.60.060/2022/9., Jpe.IV.60.038/2022/10., Jpe.III.60.037/2022/12., Jpe.IV.60.026/2022/9.). A jogfejlesztés – tovább-értelmezés – korlátja viszont a közzétett határozat jogértelmezése helyett megfogalmazott új, a korábbi értelmezés lényegét érintő, annak érvényesülését kizáró új értelmezés. Ezáltal ugyanis a korábban kifejtett helyzet áll elő: a BHGY-ban két vagy több eltérő közzétett jogértelmezés lenne közzétéve, mindkettő kötelező erővel. A tovább-értelmezés – jogfejlesztés – korlátainak átlépése a Kúria alapvető feladatának érvényesítése ellen hat. Ilyen esetben – jogegységi panasz folytán – a Kúria nem kerülhetne el a jogegységi határozat utólagos pótlását.

[71] A legelső jogegységi hatályú, Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban a Kúria megállapította, hogy az EUB referenciahatározatokat követően elfogadott kötelező jogértelmezése miatt a korábbi 2/2014. PJE jogegységi határozata a továbbiakban csak az EUB határozatában szereplő jogértelmezéssel egyezően alkalmazható {Jpe.I.60.015/2021/15., Indokolás [34]}. Az

utóbbi körülmény önmagában jelzi, hogy az abban az ügyben panasszal támadott határozatot hozó tanácsnak jogegységi eljárást kellett volna kezdeményeznie, mivel jogegységi határozat hatályát a Kúria ítélkező tanácsai nem ronthatják le, erre a Jogegységi Panasz Tanács jogosult. A Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.041/2022/12. és Jpe.II.60.060/2023/7. számú határozatokban a Kúria azt állapította meg, hogy a referenciahatározatokhoz képest későbbi jogegységi vagy jogegységi hatályú határozatait követte a támadott határozat. Ezekben az esetekben tehát – mivel a jogegységi vagy jogegységi hatályú határozatok közvetlenül kötelezőek a bíróságokra, és magára a Kúriára is – az eltérés a már nem kötelező referenciahatározatoktól történt, nem volt tehát szükség az eltérést megelőzően jogegységi eljárás kezdeményezésére. A Jpe.II.60.054/2022/14. számú határozatban a kúriai gyakorlat vizsgálata eredményeként a Jogegységi Panasz Tanács megállapította, hogy a támadott határozat jogértelmezése a követendő, ezért a referenciahatározatról és más korábbi határozatokról úgy rendelkezett, hogy azok a továbbiakban kötelező erejüként nem hivatkozhatók. Az előzetes döntéshozatali indítvány előterjesztése ebben az ügyben is szükséges lett volna, mert annak elmaradt hatását pótolta a Jogegységi Panasz Tanács. A további, Jpe.II.60.027/2021/8., Jpe.I.60.009/2022/10., Jpe.I.60.003/2022/9., Jpe.I.60.003/2023/16., Jpe.II.60.040/2023/8. számú határozatokkal elbírált esetekben az eltérés nem bizonyult indokoltnak, ezért a Jogegységi Panasz Tanács határozata a referenciahatározat(ok) jogértelmezésének kötelező erejét nem érintette, ezáltal kötelező erejüket fenntartotta. A jogegységi hatályú határozatokkal elbírált ügyekben a Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.041/2022/12. és Jpe.II.60.060/2023/7. számú határozatok kivételével (amelyekben éppen jogegységi vagy jogegységi hatályú határozat jogértelmezését követte a támadott határozat) előzetes döntéshozatali indítvány lett volna szükséges.

[72] A Kúria Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontján alapuló gyakorlata következetes abban, hogy ha a Kúria valamely ítélkező tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, akkor az előzetes döntéshozatali indítvány nem mellőzhető sem a tanács saját megfontolása, sem az EUB, sem az Alkotmánybíróság kötelező jogértelmezésére tekintettel. Ezek jogkövetkezményének alkalmazása, a korábban közzétett határozatok kötelező erejének eltörlése a Jogegységi Panasz Tanács feladata; a Kúria tanácsai egymás határozatainak kötelező erejét nem ronthatják le ilyen indokkal sem. A jogbiztonságot érintő garanciális követelmény, hogy a Kúria tanácsai csak új jogszabályi rendelkezés, korábban nem vizsgált tény, a szorosan értelmezett – a korábbi jogértelmezést nem lerontó – továbbértelmezés esetén mellőzhetik a jogegységi határozat hozatalának indítványozását.

[73] A jelen ügyben a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa az eltérést már megállapította, és ennek részeként azt is, hogy a támadott határozat nem tovább-értelmezte a korábban közzétett határozatot, mivel nem csak az igényérvényesítésre nyitva álló időszak végét határozta meg, hanem annak kezdő időpontját is, mégpedig a referenciahatározatoktól eltérően. Ezáltal az új jogértelmezés minden ezt követő hasonló tényállású ügyben alkalmazandó, miközben a referenciahatározatok korábbi jogértelmezése is változatlanul kötelező maradt. Az előzetes döntéshozatal indítvány előterjesztése a jogegység érdekében ezért nem lett volna mellőzhető.

4. Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

[74] Végül a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának azt kellett megvizsgálnia, hogy indokolt volt-e a támadott határozat fentiek szerint megállapított jogkérdésre vonatkozó eltérése a korábban közzétett referenciahatározatok jogértelmezésétől.

[75] Egy eltérés indokoltságát a Kúria az előzőekben már hivatkozott jogegységi hatályú határozataiban vizsgálta. A legelső jogegységi hatályú, Jpe.I.60.015/2021/15. számú határozatban megállapította, hogy az EUB referenciahatározatokat követő kötelező jogértelmezése miatt, a Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.041/2022/12. és Jpe.II.60.060/2023/7. számú határozatokban pedig a referenciahatározatokhoz képest későbbi jogegységi vagy jogegységi hatályú határozatai miatt volt indokolt az eltérés. A Jpe.II.60.054/2022/14. számú határozatban a kúriai gyakorlat vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a támadott határozat jogértelmezése a követendő, ezért indokolt volt az eltérés. A Jpe.II.60.040/2022/7., Jpe.I.60.041/2022/12. és Jpe.II.60.060/2023/7. számú jogegységi hatályú határozatokkal elbírált ügyekben az eltérés a közben meghozott jogegységi vagy jogegységi hatályú határozatra tekintettel látszólagos volt, a támadott határozat már nem kötelező, precedenshatással már nem bíró határozattól tért el.

[76] A jogegységi hatályú határozatokból tehát az a következtetés vonható le, hogy az EUB-nak a referenciahatározat(ok) és a támadott határozat között megismert új, kötelező jogértelmezése esetén a támadott határozatban alkalmazott jogkérdésben eltérés – ezáltal az EUB jogértelmezéséhez igazodás – indokoltnak bizonyul (Jpe.I.60.015/2021/15.). Hasonlóképpen indokoltnak bizonyulhat az eltérés akkor is, ha a támadott határozatot hozó tanács a korábbi gyakorlat helytelenségét ismeri fel, és ezt alá is tudja támasztani (Jpe.II.60.054/2022/14). Ilyen esetekben is jogegységi határozat hozatalát célzó előzetes döntéshozatali indítvány lett volna szükséges a referenciahatározatok kötelező erejének lerontásához, amit utólag pótolni kellett. Hozzávéve ezekhez azokat az eseteket, amelyekben az eljáró tanács előterjesztett előzetes döntéshozatali indítványt, és a jogegységi határozat az eltérési szándékot megalapozottnak találta, további olyan okokat találunk, amelyek az eltérést (szabályos eljárás esetén az eltérési szándékot) indokolták: többféle, eltérő jogértelmezésre épülő kötelező erejű kúriai határozat (3/2021. KPJE határozat), az Alkotmánybíróság újabb, kötelező értelmezése (8/2021. PJE határozat). Önmagában viszont az, hogy egy támadott határozatot hozó tanács nem ért egyet más kúriai tanács vagy akár a saját kötelező erejű korábbi jogértelmezésével, vagy éppen egy jogegységi (hatályú) határozattal, az eltérést (eltérési szándékot) nem teszi indokolttá (Jpe.III.60.043/2023/8., Jpe.III.60.037/2022/12.). Ez az eltérés ellentétes a Bszi. 32. § (1) bekezdés b) pontjában a jogegység biztosítását szolgáló szabállyal, mely szerint a Kúria minden közzétett döntése kötelező erejű, ezért azoktól eltérni csak kivételesen, jogegységi határozat eredményeként lehet. Természetesen mindez nem vonatkozik azokra az esetekre, amikor nincs korábbi kötelező jogértelmezés, ezért az eljáró tanács maga jogosult azt első ízben megfogalmazni (Jpe.IV.60.026/2022/9.); döntése ezt követően viszont saját magára és minden más kúriai tanácsra kötelező lesz.

[77] A jelen ügyben – a fentiekben már részletesen ismertetettek szerint – a támadott végzés a referenciahatározatoktól a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének versenyjogi kártérítési perekre nézve irányadó értelmezésben tért el azzal, hogy míg a referenciahatározatok szerint a jogsértést megállapító határozatnak az Európai Unió Hivatalos Lapjában való megjelenése napjától számított

egy évig a károsultak követelésüket akkor is érvényesíthetik (a keresetlevelük nem minősül elkésettnek), ha az elévülési idő már eltelt, vagy abból egy évnél kevesebb van hátra, a támadott határozat szerint az elévülés a jogsértést megállapító határozatnak egy más időpontban bekövetkezett jogerőssé válásától számított egy évig nyugszik, és csak az ettől számított további egy évig érvényesíthetik a károsultak követelésüket a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján. A támadott végzést hozó ítélkező tanács részletesen kifejtette az eltérése indokait. Úgy ítélte meg, hogy a tényállás a korábbi gyakorlatának továbbfejlesztésére, a korábbi ügyekben meg nem ítélt jogkérdésekben való állásfoglalásra adott lehetőséget, mivel a referenciahatározatok nem vizsgálták, hogy megfelelően került-e sor a kártérítési irányelv átültetésére, és azokban az ügyekben ennek szükségessége nem is merült fel. {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [58]-[61]}. Mindhárom határozat indokolása hivatkozik az EUMSZ 101. és 102. cikkeire, az 1/2003/EK rendelet (7) preambulumbekzdésére, a 2014/104/EU irányelvre (kártérítési irányelv), az EUB több döntésére, köztük a C-637/17 (Cogeco) és C-267/20 (Volvo) ítéletre, a Tpv-t-re, valamint az Alaptörvény 28. cikkére {Gfv.30.033/2022/37., Indokolás [31]-[34], [37], [39], [42], [51]; a Gfv.30.084/2022/31. számú határozat eltérő bekezdésszámokkal hasonló hivatkozásokat tartalmaz}. A támadott végzés mindezek mellett az EUMSZ 267. cikkére és az EUB további döntéseire támaszkodik {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [43]-[47]}, de utóbbiak közül az EUB kizárólag a C-605/21 (Heureka) ítéletet hozta a referenciahatározatokot követően.

[78] A támadott határozat referenciahatározatoktól jogkérdésben megállapított eltérésének indokoltsága tehát egyetlen, a referenciahatározatokban nem alkalmazott új jogforrás, a C-605/21 (Heureka) ítélet figyelembevételével egyetlen jogkérdés, a kártérítési irányelv megfelelő átültetésének értelmezésétől függ. Az EUMSZ 267. cikke ugyanis az EUB kötelező jogértelmezési hatáskörének szerződési alapja, amelyet a referenciahatározatok sem vontak kétségbe, így az arra hivatkozás nem befolyásolja az eltérés indokoltságának vizsgálatát.

[79] A Jogegységi Panasz Tanács – a felülvizsgálati és a jogegységi panasz eljárásokban is alkalmazott – összevethetőség (ügyszabályosság) körében először azt vizsgálta meg, hogy a C-605/21 (Heureka) ítélet hordoz-e olyan, az EUB korábbi, különösen a referenciahatározatokban figyelembe nem vett új, kötelező értelmezést, amely önmagában is indokoltá teszi a támadott határozatban alkalmazott eltérést. Ezt követően vizsgálta, hogy a kártérítési irányelv megfelelő átültetésének hiánya, amire a támadott végzés épül, indokolja-e az eltérést. Ennek során figyelemmel volt arra is, hogy mivel egy irányelv átültetése és az ennek eredményeként elfogadott új jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés, továbbá ennek összefüggése az egyéb tagállami jogszabályokkal jogkérdés, a jogegységi panasz eljárásban anélkül vizsgálható, hogy ezáltal a támadott végzés panasz eljárásra nem tartozó felülbírálatát is elvégezné. A vizsgálat eredménye ugyanis szintén csak jogkérdéshez, a bíróságokat és a Kúriát is kötelező jogértelmezéshez vezet.

[80] Az EUB 2024. április 18-án – néhány héttel a támadott végzés meghozatala előtt – nyilvánosságra hozott C-605/21 (Heureka) ítélete a támadott végzéshez és a referenciahatározatokhoz hasonlóan a versenyjogi rendelkezések megsértésén alapuló, nemzeti jog szerinti kártérítési keresetekre vonatkozik, mégpedig a 2014/104/EU (kártérítési irányelv) és annak időbeli hatálya, a jogsértésnek az irányelv hatálybalépése előtti kezdő időpontja, az elévülési idő, valamint az eredeti nemzeti szabályozásnak az EUMSZ 102. cikkel és az uniós jog tényleges

érvényesülése elvével való összeegyeztethetősége tekintetében. A támadott végzéssel elbírált ügyre tehát kétséget kizáróan irányadó lehetett. A támadott határozat kifejezetten hivatkozza az ítélet 48., 49, 51-53, 93. pontjait {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [41], [43], [46]-[47], [49]}.

[81] A hivatkozások szerint az EUB ebben az ítéletben a következőket állapította meg:

a) A kártérítési irányelv átültetésére előírt határidő lejártáig terjedő időszak „alatt mind az elévülés kezdő időpontja, mind a nyugvás és megszakadás tekintetében változatlanul a nemzeti jog általános rendelkezései érvényesülnek, azonban a tagállami bíróságoknak már ekkor is tiszteletben kell tartaniuk az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét. Ez utóbbi ugyanis megköveteli, hogy a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását. A tagállami rendelkezéseket hozzá kell igazítani a versenyjog sajátosságaihoz, valamint a versenyjogi szabályoknak az érintett személyek általi alkalmazásával elérni kívánt célokhoz, annak érdekében, hogy ne hiúsítsák meg az EUMSZ 101. (és EUMSZ 102.) cikk teljes körű érvényesülését, amely közvetlen hatásokat vált ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük” {C-605/21 (Heureka) ítélet, 51-53, Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [44], [46]}.

b) Késedelmes vagy helytelen átültetés esetén a megfelelő átültetésig terjedő időszakra vonatkozóan – a támadott végzéssel elbírált ügyben ennek az időállapotnak van jelentősége – más szabály érvényesül: „az EUB a hivatkozott ítéleteiben, de különösen a Heureka ítéletében egyértelművé tette, az irányelvi rendelkezések késedelmes átültetése esetén – amint az mindkét előzetes döntéshozatali kérelmet előterjesztő tagállami bíróság (spanyol és cseh) nemzeti jogában történt – az átültetésére előírt határidő lejártát követően a tagállami bíróság a magánszemélyek közötti jogvita keretében a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban, akként köteles értelmezni, hogy a nemzeti jogot, a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye az irányelv rendelkezéseivel, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot *contra legem* értelmezné” {C-605/21 (Heureka) ítélet, 48, 93, C-267/20 (Volvo) ítélet 77, Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [44], [47]}.

c) A C-267/20 (Volvo) ítélet alapján „egyértelműen megállapítható, hogy az irányelv 22. cikkében szereplő időbeli hatályon nem a jövőben elkövetett versenysértő cselekményeket kell érteni. Ilyen esetekben azt kell vizsgálni, hogy az irányelv átültetési határidejének lejártakor, vagyis 2016. december 27-én letelt-e a korábbi versenyjogi jogsértés alapján érvényesített kártérítési igényre vonatkozó, az ezen időpontig alkalmazandó nemzeti jog által meghatározott elévülési idő (Heureka ítélet 49. pont). A Volvo ítélet tagállami bíróságokra kötelező rendelkező részében [1978. március 16-i Bosch kontra Hauptzollamt Hildesheim ítélet, C-135/77, EU:C:1978:75] írtak szerint a Kártérítési irányelv 10. cikkét úgy kell értelmezni, hogy e cikk az ezen irányelv 22. cikkének (1) bekezdése szerinti anyagi jogi rendelkezésnek minősül, és e cikk időbeli hatálya alá tartozik az olyan kártérítési kereset, amely noha az irányelv hatálybalépése előtt befejeződött versenyjogi jogsértésre vonatkozik, az ezen irányelvet a nemzeti jogba átültető rendelkezések hatálybalépését követően indult, amennyiben a korábbi szabályok alapján az e keresetre alkalmazandó elévülési idő nem telt el az ugyanezen irányelv átültetésére nyitva álló határidő lejártáig” {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [49]}.

[82] A fenti hivatkozásokból az tűnik ki, hogy a támadott végzés a konkrét hivatkozásaiban a C-605/21 (Heureka) ítéletet legtöbbször a C-267/20 (Volvo) ítélettel – esetenként más, megjelölt vagy nem konkrétan hivatkozott EUB ítéletekkel – együtt említi. A C-605/21 (Heureka) ítélet ezt alá is támasztja. Az ítéletben az EUB egy osztrák bíróságtól származó előzetes döntéshozatali indítványról döntött a kártérítési irányelv átültetésének megfelelősége tekintetében. Ennek eredményeként

megállapította, hogy az irányelv 10. cikkét, valamint az EUMSZ 102. cikkét és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságok értelmezése szerint az uniós versenyjogi szabályok folyamatos megsértése miatti kártérítési keresetek vonatkozásában hároméves elévülési időt ír elő, amely a jogsértésből eredő minden egyes részkiár tekintetében önállóan és külön-külön abban az időpontban kezdődik, amikor a károsult tudomást szerez vagy észszerűen úgy tekinthető, hogy tudomást szerzett az ilyen részkiárról, és a kártérítésre kötelezett személy kilétéről, anélkül hogy a károsult tudomást szerzett volna arról, hogy a szóban forgó magatartás versenyjogi jogsértést valósít meg, és anélkül, hogy e jogsértés megszűnt volna, és az Európai Bizottság ilyen jogsértésre vonatkozó vizsgálata alatt nem nyugodhat és nem is szakadhat meg. Ezenkívül az irányelv 10. cikkével is ellentétes az ilyen szabályozás, mivel nem írja elő, hogy az elévülési idő az ugyanezen jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedésétől számított legalább egy évig nyugodjon [C-605/21 (Heureka) ítélet, 95].

[83] A cseh jog irányelv-konformitásáról hozott ítélet indokolása – különösen a támadott végzés által is hivatkozott pontjai – visszautalnak a referenciahatározatokban és a támadott végzésben egyaránt hivatkozott C-267/20 (Volvo) ítéletre (a 39, 47-52, 55-57, 64, 67, 72, 92-93 pontok). A 48. pont emlékeztet arra, hogy valamely irányelv átültetésére előírt határidő lejártát követően a nemzeti jogot az irányelv valamennyi rendelkezésével összhangban kell értelmezni [hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 33. és 77. pontját]. A 49. pont szerint a kártérítési irányelv 10. cikke időbeli hatályának meghatározásához meg kell vizsgálni, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet megvalósult-e az ezen irányelv átültetési határidejének lejártá előtt, vagy e határidő lejártát követően is kifejtette hatásait [hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 48. pontját]. Az 51. pont kifejti, hogy a kártérítési irányelv átültetési határidejének lejártáig az adott területre vonatkozóan egyetlen uniós szabályozás sem volt alkalmazható, ezért az egyes tagállamok jogrendjének feladata volt meghatározni az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk megsértéséből eredő kár megtérítéséhez való jog érvényesítésének szabályait, ideértve az elévülési időre vonatkozó szabályokat is, tiszteletben tartva azonban az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét, amely utóbbi megköveteli, hogy a jogalanyok által az uniós jog közvetlen hatályára alapított jogok védelmét biztosítani hivatott keresetekre vonatkozó szabályok ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását [hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 50. pontját]. Az 52. pont értelmében a tényleges érvényesülés elvéből az következik, hogy az elévülési idő kezdő időpontját, az elévülés nyugvásának vagy megszakadásának időtartamát és feltételeit meghatározó nemzeti szabályozást már a kártérítési irányelv átültetési határidejének lejártá előtt is hozzá kell igazítani a versenyjog sajátosságaihoz, valamint a versenyjogi szabályoknak az érintett személyek általi alkalmazásával elérni kívánt célokhoz, annak érdekében, hogy ne hiúsítsák meg az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikk teljes körű érvényesülését [hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 53. pontját]. Az 53. pont ismételt emlékeztet arra, hogy az EUMSZ 102. cikk közvetlen hatásokat vált ki a magánszemélyek közötti jogviszonyokban, és olyan jogokat keletkeztet a jogalanyok számára, amelyeket a nemzeti bíróságoknak védelemben kell részesíteniük [itt az ítélet nem hivatkozta a C-267/20 (Volvo) ítéletet csak a még korábbi C-637/17 (Cogeco) ítélet 38. pontját]. A 91. pont megismétli a kártérítési irányelv 10. cikke (4) bekezdésének második mondatát, amely megköveteli, hogy az elévülési időnek a kártérítési kereset tárgyát képező felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb versenytársakkal szembe tudjunk lépni. További információkért kattintson ide.

versenyjogi jogsértéssel kapcsolatos vizsgálattal vagy eljárással kapcsolatban a versenyhatóság

által elfogadott intézkedést követő nyugvása legkorábban a jogsértést megállapító határozat jogerőre emelkedése vagy az eljárás egyéb módon történő befejezése után egy évvel érjen véget. Itt kell megjegyezni, hogy az EUB által ezzel az ítélettel elbírált ügyben a Bizottság, mint versenyhatóság döntése annak nyilvánosságra hozatalával nem vált jogerőssé, mivel azt az EUB előtt megtámadták [C-605/21 (Heureka) ítélet, 72]. Ez a körülmény az ítéletnek olyan sajátossága, amelyet az egyéb rendelkezések értelmezésénél nem lehet figyelmen kívül hagyni. Végül a 93. pont az EUB ítélkezési gyakorlatából kiemeli, hogy a nemzeti bíróság köteles adott esetben az át nem ültetett kártérítési irányelv átültetési határidejének lejártától kezdve úgy értelmezni a nemzeti jogot, hogy a szóban forgó helyzetet azonnal összeegyeztethetővé tegye ezen irányelv rendelkezéseivel, anélkül azonban, hogy a nemzeti jogot *contra legem* értelmezné [hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 77. pontját].

[84] A C-267/20 (Volvo) ítélet támadott végzésben kifejezetten nem hivatkozott megállapítása szerint a kártérítési keresetet elbíráló nemzeti bíróság feladata azon időpont meghatározása, amelytől kezdve észszerűen úgy tekinthető, hogy a károsult személy tudomást szerzett az említett információkról, „az ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy főszabály szerint ez az időpont egybeesik az érintett bizottsági határozat összefoglalójának az Európai Unió Hivatalos Lapjában való közzétételével” [C-605/21 (Heureka) ítélet, 66-67]. Már most kiemeli a Jogegységi Panasz Tanács, hogy a fenti, pontosan idézett megállapítás szinte szó szerint megegyezik a referenciahatározatok szövegével, amelytől a támadott végzés – többek között a C-605/21 (Heureka) ítéletre utalva eltért – az EUB pedig ehhez a megállapításához hivatkozza a C-267/20 (Volvo) ítélet 71. pontját.

[85] A C-605/21 (Heureka) ítélet egyetlen olyan megállapítása, amely az elévüléssel kapcsolatos határidők tekintetében nem hivatkozik a C-267/20 (Volvo) ítéletre a 87. pont: „Ebből következik, hogy a 2014/104 irányelv átültetési határidejének lejártakor, azaz 2016. december 27-én az elévülési idő nemcsak hogy nem járt le, hanem még meg sem kezdődött.” Ez azonban – amint maga is utal rá – a korábbi bekezdéseken alapul, amelyek az abban a perben érintett felperes esetének a cseh jog alapján történő megítélésére vonatkoznak. Márpedig a C-605/21 (Heureka) ítéletben figyelembe vett cseh jog szabályai között nem található a magyar régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében szereplő szabály, amely az akadály megszűnésétől számított egy éven át az elévüléstől függetlenül lehetővé teszi az igény érvényesítését. Nincs ok tehát arra, hogy a C-605/21 (Heureka) ítélet 87. pontja és a magyar jog között összefüggést feltételezzen a Kúria.

[86] Mindezek alapján megállapítható, hogy a C-605/21 (Heureka) ítélet egyetlen olyan új, a magyar bíróságokat kötelező jogértelmezési elemet sem tartalmaz, amely a referenciahatározatok meghozatalakor ne lett volna ismert. Ilyen új elemet a támadott végzés sem jelöl meg (hanem csak a kártérítési irányelv átültetésének hiányosságára hivatkozik). A károsultak igényérvényesítésének ellehetetlenülését, vagy rendkívül nehézé tevő jogértelmezést kizáró, a korábban a nemzeti jog alapján esetlegesen bekövetkező elévülés nyugvásának vagy megszakadásának figyelmen kívül hagyására vonatkozó kötelezettség, általában pedig a kártérítési irányelv előírásainak átültetési kötelezettsége, illetve ezzel összefüggésben a nemzeti jog megfelelő, de nem *contra legem* értelmezésére vonatkozó kötelezettség egyaránt ismert volt a referenciahatározatok meghozatalakor a kártérítési irányelv, és az azt értelmező EUB-ítéletek, különösen a figyelembe vett C-267/20 (Volvo) ítéletből. Ezt támasztja alá továbbá az is, hogy a jelen ügyben az elsőfokú

bíróság a C-605/21 (Heureka) ítélet ismerete nélkül lényegében ugyanarra a következtetésre jutott, mint a támadott végzés annak meghozatalát követően.

[87] Összességében mindebből az következik, hogy az EUB C-605/21 (Heureka) ítélet önmagában nem indokolta azt, hogy a támadott határozat jogkérdésben eltérjen a referenciahatározatoktól, mivel sem a kártérítési irányelv átültetési kötelezettségével összefüggésben, sem a konkrét ügy vonatkozásában nem tartalmazott olyan új elemet, amelyet a Kúriának kötelező lett volna figyelembe vennie. Az eltérést tehát legfeljebb a kártérítési irányelv megfelelő átültetésének hiánya indokolhatta.

[88] A támadott végzés ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy Magyarország a kártérítési irányelvnek való megfelelést szolgáló új Tptv. rendelkezéseket az előírt határidőn belül törvénybe iktatta, de a kártérítési irányelv szabályait nem megfelelően ültette át, amikor azokat csak a jövőben elkövetett jogsértésekre rendelte alkalmazni. Ezért volt szükség arra, hogy tagállami bíróságként a nemzeti rendelkezések, az adott esetben a régi Ptk. elévülési szabályainak alkalmazása során érvényesítse a kártérítési irányelv közvetett hatályát. Ezt azonban anélkül kellett megtennie, hogy jogértelmezése *contra legem* lenne. Ezen megfontolások alapján fogadta el az elsőfokú bíróság álláspontját, és vonta le azt a következtetést, hogy a kártérítési irányelvnek az az értelmezés felel meg, amely szerint „a nyugvás a jogsértést megállapító jogerős határozat jogerőre emelkedésétől számított egy évvel ér véget, és ezt követően a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése alapján a károsultnak a nyugvás megszűnésétől kezdve még további egy év áll a rendelkezésére ahhoz, hogy az igényét a bíróság előtt érvényesítse (1+1 év)” {Gfv.30.210/2023/17., Indokolás [48], [53]-[55]}. Ezt a megállapítást a C-605/21 (Heureka) ítélet 91. pontjára hivatkozva teszi, de a fent kifejtettek szerint az ítéletnek ez a pontja nem hordoz új jogértelmezést, csak a kártérítési irányelv szabályát ismétli meg.

[89] Ha tehát a kártérítési irányelv 10. cikk (4) bekezdésének második mondata előírná az egyéves nyugvást, és csak ezt követően tenné alkalmazhatóvá a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében írt további egyéves igényérvényesítési lehetőséget, akkor ezt ismertnek kellett volna tekinteni már a referenciahatározatok meghozatalakor. A referenciahatározatok a már kifejtettek szerint ismerték, értelmezték és alkalmazták a kártérítési irányelvet, annak átültetését a Tptv.-be és az EUB erre vonatkozó gyakorlatát. Ennek eredményeként állapították meg, hogy az irányelv szabályait nem csak az átültetését követő, jövőben elkövetett jogsértésekre kell alkalmazni. Szintén figyelembe vették, mégpedig a C-267/20 (Volvo) ítélet 71-72. pontjaival összhangban, hogy a tényleges érvényesülés elve megköveteli, hogy a nemzeti jog szabályai ne tegyék gyakorlatilag lehetetlenné vagy rendkívül nehézé az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlását; ne hiúsítsák meg az uniós jog érvényesülését, és ennek megfelelően állapítsák meg az igényérvényesítés akadályai elhárulásának időpontját {Gfv.30.033/2022/37., Indokolás [39]-[40], [44]}. Ennek eredményeként jutottak arra a következtetésre, hogy a kártérítési irányelvnek az az értelmezés felel meg, amely szerint „a felperesek csak a Határozat közzétételének napjától kerültek abba az információs helyzetbe, ami megszüntette a jogérvényesítés akadályát. Tekintettel arra, hogy a régi Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az akadály megszűnésétől számított 1 éven belül benyújtották a keresetüket, így a perbeli követelésük az alperesekkel szemben nem évült el” {Gfv.30.033/2022/37., Indokolás [45]} és egyes számban fogalmazva a Gfv.30.084/2022/31., Indokolás [44]}. A referenciahatározatok

idézett rendelkezésének első fele egyébként egybehangzó a C-605/21 (Heureka) ítélet 78. pontjával, második fele pedig az ugyanebben a pontban írt „ésszerű határidő” magyar jog szerinti biztosítására, a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésére utal.

[90] Más megfogalmazásban: a referenciahatározatok úgy értelmezték a kártérítési irányelvet, hogy az abban előírt egyéves nyugvási határidőnek a magyar jogban a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében írt elévüléstől független egyéves igényérvényesítési határidő felel meg. Ez az értelmezés bizonyosan nem *contra legem*, hiszen magából a törvényből következik. Alkalmas arra, hogy elejét vegye az uniós jogrend által biztosított jogok gyakorlása lehetetlenné vagy rendkívül nehézé válásának, amit a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének ilyen értelmezésén alapuló nagyszámú per megindulása és eredményes befejezése is alátámaszt. A leírtak alapján a támadott végzésnek az az érvelése, amely szerint az eltérést a kártérítési irányelv megfelelő átültetésének hiánya indokolta, nem megalapozott. Szó szerinti kifejtés nélkül ugyan, de a referenciahatározatok is vizsgálták az átültetés eredményeként alkalmazandó magyar jogszabályt, és találtak olyan nem *contra legem* értelmezést, amely a hazai jog és az uniós jog összhangját biztosította. Ezzel szemben a támadott végzés jogértelmezése *contra legem*, mivel a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésében szereplő „az akadály megszűnésétől számított egy éven belül” rendelkezést figyelmen kívül hagyva azt az értelmezést fogadta el, amely szerint az akadály megszűnésétől számított egy évig az elévülés nyugszik, és az igényérvényesítésre biztosított további év csak ezt követően kezdődik. Az akadály megszűnése (a régi Ptk. tényállási eleme) nyilvánvalóan, a szavak általánosan elfogadott értelme szerint nem azonos az akadály megszűnését követő egy évi nyugvással.

[91] A támadott határozat jogértelmezése belső ellentmondást is hordoz. Ha ugyanis a kártérítési irányelv közvetett hatálya megkövetelné – mégpedig a magyar jog előírásait figyelmen kívül hagyva –, hogy az akadály megszűnésétől számított egy évig az elévülés nyugodjon, és az igényérvényesítésre biztosított további év csak ezt követően kezdődhetne [10. cikk (4) bekezdés], akkor azt is figyelembe kellett volna vennie, hogy a kártérítési irányelv szerint az elévülési idő nem lehet kevesebb, mint öt év [10. cikk (3) bekezdés, C-267/20 (Volvo) ítélet 44. pont], és ez az öt év a versenyjogi jogsértésekkel összefüggő kártérítések esetén – az EUB értelmezése szerint – csak az akadály elhárulásával kezdődhetne meg [C-267/20 (Volvo) ítélet 60-61. pont]. Vagyis ilyen értelmezés mellett – a támadott végzés megfontolásai szerint – az elévülésnek a jogsértés megállapítását (jelen esetben a Bizottság határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában történt közzétételét) követően egy évig nyugodnia kellene, utána következne az öt év elévülési idő („1+5 év”). Ebben az esetben viszont a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének alkalmazása nem merülne fel, mivel az akadály megszűnését az elévülés megkezdése előtti (és nem annak során vagy elteltét követő) időponthoz kellene kötni. Sőt, ez az értelmezés a kártérítési irányelvnek is belső ellentmondást tulajdonítana. Ha ugyanis a C-267/20 (Volvo) ítélet 60-61. pontjait [és az azokat megismétlő C-605/21 (Heureka) ítélet 64. pontját] úgy kellene értelmezni, hogy a kártérítési irányelv 10. cikk (3) bekezdése szerinti legalább ötéves elévülési idő nem kezdődhetne korábban, mint a jogsértés megállapításának nyilvánosságra hozatala (jelen esetben a Bizottság határozatának az Európai Unió Hivatalos Lapjában történt közzététele), akkor alkalmazhatatlanná (ezen értelemmel) válna a kártérítési irányelv 10. cikk (3) bekezdése. Az abban szereplő egyéves nyugvási idő ugyanis befejeződne az ötéves elévülési időbe. Márpedig a kártérítési

irányelv, miként bármely más jogforrás értelmezése során feltételezni kell annak észszerűségét és ellentmondás-mentességét. Nyilvánvalóan nem véletlen, hogy az EUB egyetlen ítélete sem tartalmaz ilyen értelmezést, hanem azt írja elő a tagállamoknak és a tagállami bíróságoknak, hogy a nemzeti jog irányelv-konform, nem *contra legem* értelmezésével a jogsértés megállapításának nyilvánosságra hozatalát tekintsék olyan időpontnak, amikor az igényérvényesítés akadályai elhárultnak tekinthető, és innen számított legalább egy évig a tagállami jog ne akadályozza a károsultak igényérvényesítését (a keresetlevelüket ne minősítse elkésettnek). Ezt az értelmezést tartalmazza a C-267/20 (Volvo) ítélet 59. pontja és a C-605/21 (Heureka) ítélet 67. pontja is. Ennek az értelmezéssel pedig a referenciahatározatok értelmezése összhangban van.

[92] Mivel a kártérítési irányelv hazai jogba átültetését a referenciahatározatok vizsgálták, az átültetést a referenciahatározatok nem *contra legem* jogértelmezésével az uniós joggal összhangban alkalmazták, a támadott határozat jogértelmezése pedig mindezen túl *contra legem* jogértelmezést adott a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének, a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa megállapította, hogy a támadott határozat úgy tért el jogkérdésben a referenciahatározatoktól, hogy ez az eltérés nem volt indokolt.

[93] Hangsúlyozza a Kúria, hogy ez a megállapítása nem jelenti azt, hogy a kártérítési irányelv átültetése nem történhetett volna más, akár az uniós joggal való összhangot egyszerűbben felismerhetővé tevő formában. Az átültetés azonban nem a bíróságok, hanem a jogalkotó feladata. A bíróságokra a hazai jog alaptörvény-konform, irányelv-konform, az EUB jogértelmezéseit figyelembe vevő – és a kártérítési irányelv esetén nem *contra legem* – értelmezése tartozik.

5.

[94] Figyelemmel arra, hogy a jogegységi panasz eljárásban a kártérítési irányelv átültetését kellett vizsgálni, a Kúria megfontolta, hogy szükséges-e az EUB-hoz fordulni előzetes döntéshozatali indítvánnyal. Az uniós jogszabályok hatékony és egységes alkalmazásának biztosítása érdekében a tagállami bíróságok jogosultak az EUB-hoz fordulni, hogy annak értelmezése által az adott uniós jogi rendelkezés(ek) jelentéstartalmát pontosan meghatározza. Az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerint, ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel uniós jogi rendelkezés értelmezésére vonatkozó kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az EUB-hoz fordulni. A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa kétségtelenül ilyen bíróság, és a Bszi. 41/C. § (2) bekezdés j) pontja alapján alkalmazandó Pp. 126. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen kezdeményezésre a magyar jog szerint is lehetősége van. E kötelezettség alól azonban az EUB C-561/19. (Consortio) ítéletével (33, 36, 54, 57. pontok) pontosított C-283/81. (CILFIT) ítéletének 13. pontja szerint többek között akkor mentesül, ha a szóban forgó uniós jogi rendelkezést az EUB már értelmezte (*acte éclairé*). Ilyen esetben a bíróság nem köteles EUB-hoz fordulni még akkor sem, ha az ezt az előtte folyamatban lévő eljárásban részt vevő valamelyik fél veti fel. Jelen esetben az EUB a kártérítési irányelvet versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatos jelentéstartalmát több határozatában egybehangzóan értelmezte [C-637/17 (Cogeco) ítélet, C-267/20 (Volvo) ítélet, C-605/21 (Heureka) ítélet], ezért az *acte éclairé* helyzet kétséget kizáróan megállapítható. A referenciahatározatok és a támadott végzés közötti eltérés nem az uniós jog tartalma, hanem a hazai jog ezzel összhangban

történő értelmezése körében merült fel. Ezt az értelmezési konfliktust a Jogegységi Panasz Tanács a fentiek szerint eldöntötte, mégpedig az EUB jogértelmezésének megfelelően. Az EUB újabb értelmezésének kezdeményezése ezért nem volt szükséges.

[95] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa a leírtak alapján megállapította, hogy a jogegységi panasszal támadott végzés jogkérdésben eltért a BHGY-ban közzétett referenciahatározatok jogértelmezésétől, és az eltérés nem volt indokolt. A Bszi. 41/D. § (1) bekezdés c) pontja alkalmazásával ezért a panasszal támadott végzést hatályon kívül helyezte, és a Kúriát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[96] Mindezeket követően a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának a Bszi. 41/D. § (1) bekezdésének előírása szerint meg kellett állapítania a továbbiakban követendő, bíróságokra kötelező jogértelmezést. Mivel a referenciahatározatok jogértelmezése bizonyult követendőnek, a Jogegységi Panasz Tanács által megállapított értelmezés azt vette alapul. Az így fenntartott jogértelmezést az elbírált jogegységi panasz által felvetett, a támadott és hatályon kívül helyezett végzés értelmezésében érintett jogkérdésekre tekintettel kiegészítette a régi Ptk. 326. § (2) bekezdésének a kártérítési irányelv átültetését követően azzal összhangban alkalmazandó értelmezésével.

[97] A Kúriának ez a határozata a Bszi. 41/D. § (5) bekezdése alapján jogegységi hatályú, az ebben foglalt jogértelmezést kell a megismételt felülvizsgálati eljárásban az eljáró tanácsnak alkalmaznia. Erre vonatkozóan Jogegységi Panasz Tanács azon kívül nem adhat iránymutatást, hogy a Kúria Gfv.30.210/2023/17. számú végzésének a fentiekkel ellentétes jogértelmezése és bármely más hasonló tartalmú határozata a továbbiakban kötelező erejüként nem hivatkozható.

Záró rész

[98] A Jogegységi Panasz Tanács a panaszt a Bszi. 41/C. § (8) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[99] A Panaszosok költségeiket a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. § (3) bekezdése alapján kérték megállapítani azzal, hogy a jogi képviselők ÁFA alanyok. A Jogegységi Panasz Tanács ezért – az alapos jogegységi panaszokra figyelemmel, amelyek hasonlóak ugyan, de megszerkesztésük munkaigénye nem lehetett kevesebb 40 óránál – a Panaszosok jogi képviseletével felmerült együttes költségét az IM rendelet 3. § (3) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése figyelembevételével állapította meg.

[100] A Panaszosok a jogegységi panasz eljárás illetékét előzetesen megfizették, ezért a Jogegységi Panasz Tanács a Bszi. 41/D. § (4) bekezdése alapján rendelkezett arról is, hogy ezt, a panasz elbírálásával összefüggésben felmerült költséget az állam viseli. Tájékoztatja a Panaszosokat, hogy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 80. § (1) bekezdés i) pontja alapján az általuk megfizetett illeték visszatérítését kérhetik az illetékes állami adóhatóságtól.

Weboldalunkon cookie-kat használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb
[101] A határozat közzététele a Magyar Közlönyben a Bszi. 41/D. § (5) bekezdésén alapul.
felhasználói élményt nyújthassunk olvasóinknak.

[102] A határozat ellen sem a Bszi., sem más jogszabály nem biztosít jogorvoslatot.

Budapest, 2024. október 14.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke,

Dr. Varga Zs. András s.k. előadó bíró,

Dr. Farkas Katalin s.k. bíró,

Dr. Kalas Tibor s.k. bíró,

Dr. Gyarmathy Judit s.k. bíró,

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró,

Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. bíró,

Dr. Márton Gizella s.k. bíró,

Molnár Ferencné dr. s.k. bíró,

Dr. Puskás Péter s.k. bíró,

Salamonné dr. Piltz Judit s.k. bíró,

Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró,

Dr. Suba Ildikó s.k. bíró,

Dr. Stark Marianna s.k. bíró,

Dr. Szabó Klára s.k. bíró,

Dr. Vítál-Eigner Beáta s.k. bíró